

Analiza actelor normative în vigoare din domeniul învățământului superior, cu evidențierea zonelor nereglementate, a interdependențelor și suprapunerilor

NOI PERSPECTIVE ÎN EDUCAȚIE – NPE

SIPOCA 398, COD MYSMIS 116793

AUTOR: ANA-MARIA STĂVARU

CU SPRIJINUL: ALINA IRIMIA

COORDONATOR: MIHAI CEZAR HÂJ

PROIECT COFINANȚAT DIN FONDUL SOCIAL EUROPEAN, PRIN PROGRAMUL OPERAȚIONAL
CAPACITATE ADMINISTRATIVĂ 2014-2020

Analiza actelor normative în vigoare din domeniul învățământului superior, cu evidențierea zonelor nereglementate, a interdependențelor și suprapunerilor

Introducere

Această analiză a fost elaborată în cadrul proiectului „Noi perspective în educație – NPE” (Cod MySMIS 116793, SIPOCA 398), al cărui obiectiv general constă în „optimizarea și creșterea calității serviciilor oferite de administrația publică din domeniul educației, prin crearea unui cadru normativ predictibil și stabil și prin dezvoltarea unei politici publice bazate pe orientările strategice în învățământul preuniversitar și universitar la orizontul 2030.” În cadrul proiectului, demersul analitic curent se subsumează activității de analiză de sistem a fondului activ al actelor normative din domeniul educației – componenta referitoare la învățământul superior.

Din punct de vedere metodologic, în cadrul analizei au fost tratate o serie de teme considerate relevante pentru învățământul superior, acestea fiind împărțite în două categorii principale: A) aspecte sub-reglementate sau nereglementate, respectiv B) aspecte supra-reglementate. Situațiile de interdependențe și suprapuneri au fost semnalate la nivelul fiecărei teme abordate, acolo unde a fost cazul.

Fiecare temă în parte a fost abordată prin dezvoltarea a trei puncte de analiză: a) situația actuală; b) nevoia identificată; c) schimbări necesare. Prezentarea situației actuale a fost realizată având ca bază de pornire livrabile deja elaborate în cadrul proiectului precum „Analiza cadrului legislativ în domeniul învățământului universitar”, elaborat în cadrul activității 1.2, „Cartografiere Legea 1/2011 – identificare descriptori cheie pe articole”, elaborat în cadrul activității 1.6 în luna februarie, dar și forma draft a fișelor de analiză legislativă elaborate în cadrul activității A1.4.

Cuprins

A. Aspecte sub-reglementate sau nereglementate	5
1. Incluziune socială și echitate	5
2. Programe de studii integrate	8
3. Autonomia universitară și libertatea academică	10
4. Evaluarea cadrelor didactice și cariera academică	14
5. Organizarea și funcționarea instituțiilor private de învățământ superior	17
6. Etica universitară și integritatea academică	19
7. Sistemul de împrumuturi și funcționarea Agenției de Credite și Burse de Studii	21
8. Programele postdoctorale de cercetare avansată	22
9. Internaționalizarea învățământului superior	24
10. Unitățile de învățământ preuniversitar înființate în cadrul instituțiilor de învățământ superior	26
11. Învățământul superior pentru minoritățile naționale	29
12. Învățământul superior artistic și sportiv	31
13. Activitatea de cercetare și creație universitară	35
14. Partenerii de dialog social	38
15. Patrimoniul instituțiilor de învățământ superior	39
16. Consilierea și orientarea în carieră	40
17. Promovarea educației antreprenoriale	44
18. Relația dintre sistemul de învățământ superior și piața muncii	46
19. Digitalizarea învățământului superior	50
20. Formarea persoanelor care doresc să devină cadre didactice	52

21. Învățarea pe tot parcursul vieții	53
B. Aspecte supra-reglementate.....	56
1. Finanțarea învățământului superior	56
2. Rolul statului în învățământul superior	59
3. Conducerea instituțiilor de învățământ superior	64
4. Recunoașterea actelor de studii	66
5. Utilizarea ECTS.....	68
6. Asigurarea calității în învățământul superior și în cercetarea științifică	70
7. Bibliotecile universitare și Consiliul Național al Bibliotecilor Universitare (CNBU)...	71
8. Bursele pentru sprijinirea românilor de pretutindeni.....	73
Bibliografie	76

A. Aspecte sub-reglementate sau nereglementate

1. Incluziune socială și echitate

Situația actuală:

În ceea ce privește incluziunea socială și echitatea în învățământul superior, se remarcă lipsa definirii într-un cadru sistematic a tuturor categoriilor de persoane din medii dezavantajate/subreprezentate în învățământul superior, în scopul identificării și introducerii unui set de măsuri care să vină în sprijinul creșterii accesului acestora la învățământul superior, așa cum recomandă, de exemplu, Comunicatul Conferinței Ministeriale de la Erevan din 2015, nevoie ce a fost subliniată în repetate rânduri și de studii ale Băncii Mondiale și de către Comisia Europeană. În acest moment, categoriile de persoane definite de legislația românească care pot beneficia de locuri speciale în învățământul universitar, subvenționate de către stat, sunt doar patru:

- tineri de etnie romă (Strategia Guvernului României de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității rome pentru perioada 2015-2020, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 18/2015);
- tineri cu diplomă de bacalaureat și care provin din centre de plasament (acordarea de locuri speciale pentru această categorie fiind la latitudinea universităților – art. 205(5) - Legea Educației Naționale nr. 1/2011);
- tineri de origine română care au reședința în străinătate (Hotărârea de Guvern nr. 689 din 7 octombrie 1994);
- absolvenți de licee din mediul rural (art. 205(6) – Legea Educației Naționale nr. 1/2011; Ordinul nr. 3062/2018).

În vederea determinării finalităților și impactului politicilor de incluziune socială în învățământul superior se constată faptul că nu există un sistem unitar de indicatori accesibili în bazele de date

administrative. În consecință, pe de o parte, rezultatele obținute nu pot fi ușor de operaționalizat în corelare cu standardele de calitate ale ARACIS, iar pe de altă nu este asigurată o sinergie clară cu fondurile europene, care la acest moment reprezintă una dintre principalele surse de completare a măsurilor finanțate de la bugetul de stat în domeniul învățământului superior. De asemenea, nu este asigurată o corelare clară cu strategiile naționale relevate acestei dimensiuni, de exemplu cu Strategia Națională privind incluziunea socială și reducerea sărăciei, precum și cu strategiile și politicile Uniunii Europene (a se vedea prevederile Strategiei Europa 2020, precum și recomandările de țară ale serviciilor Comisei Europene în cadrul Semestrului European).

Nevoia identificată:

Definirea comprehensivă a diferitelor categorii de persoane care au dificultăți în accesarea în învățământul superior, coroborată cu măsuri integrate de sprijin (locuri speciale subvenționate de la bugetul de stat, burse speciale, subvenționarea cazării în cămin și/ sau a hranei la cantinele studentești, consiliere pentru integrarea socială și profesională, oferirea de opțiuni flexibile de învățare, mentorat academic și motivațional, recunoașterea competențelor dobândite anterior etc.) reprezintă o nevoie esențială, subliniată de mai multe studii și analize realizate până în prezent. În vederea creșterii ratei de acces și de menținere în învățământul superior pentru aceste categorii de persoane este nevoie ca măsurile adresate să fie particularizate în funcție de profil, nivel de motivație și aspirație profesională.

O altă nevoie evidentă constă în stabilirea unui set comprehensiv de indicatori de incluziune care să fie valabili atât pentru programele cu finanțare din bugetul de stat, cât și pentru cele cu finanțare din fonduri europene. În acest sens, este nevoie să se asigure o sinergie între programele naționale dedicate incluziunii sociale, fără a se limita doar la cele specifice învățământului superior, cu prevederile din cadrele de reglementare și cele strategice de la nivelul Uniunii Europene. Totodată, este nevoie să se asigure complementaritatea cu celelalte strategii sectoriale de la nivelul național (a se vedea strategiile de incluziune socială), precum și cu cele de la nivelul regional sau local (mai ales în cazul municipalităților în care funcționează instituții de învățământ superior).

Schimbări necesare:

Definirea principiilor ce stau la baza aplicării măsurilor de incluziune socială și echitate în învățământul superior. Astfel, în lege trebuie să se stipuleze principiile ce stau la baza asigurării incluziunii sociale și accesului echitabil la învățământul superior, iar printr-o hotărâre de guvern distinctă trebuie să se reglementeze normele de aplicare a principiilor definite astfel încât, pe de o parte, să se asigure cuprinderea extinsă a diverselor situații referitoare la facilitarea accesului și menținerii acestor categorii de beneficiari, iar pe de altă parte să se obțină rezultate cu un impact social și economic pozitiv.

Extinderea tipurilor de beneficiari din categoria de persoane din medii dezavantajate sau subreprezentate. De exemplu, ar putea fi incluse persoanele cu dizabilități, persoanele rezidente în comunități marginalizate aflate în risc de sărăcie și excluziune socială, persoanele vârstnice, șomerii de lungă durată sau, mai nou, imigranții și refugiații. De asemenea, reglementările trebuie să acopere și situațiile intersecționale, de limitare stratificată multiplă, cum ar fi șomerii de lungă durată cu domiciliu în mediul rural sau persoane vârstnice de etnie roma cu dizabilități.

Introducerea unui sistem de profilare a categoriilor de persoane din medii dezavantajate/subreprezentate în învățământul superior prin care să se aplice o paletă de măsuri și instrumente de informare, consiliere, capacitate și motivare în vederea accesării programelor de studii și menținerii în cadrul acestora, cel puțin până la momentul absolvirii programelor. Profilarea trebuie să se ghideze după principiul „*fiecăruia după nevoi și capacități*”.

Instituirea unui set de indicatori de incluziune socială care să fie comuni atât operațiunilor finanțate din programele naționale (de diferite niveluri), cât și din fondurile europene. Acest lucru ar genera, pe de o parte, un avantaj în decontarea retrospectivă a anumitor cheltuieli din bugetul de stat din fonduri europene. Pe de altă parte ar oferi un mai mare grad de corelare între indicatorii definiți la nivelul celorlalte strategii care au incidență asupra incluziunii sociale, inclusiv cele de nivel regional și local.

Stabilirea unui mecanism de condiții pentru de beneficierea de sprijin, care să asigure atât accesul și menținerea categoriilor de persoane beneficiare, cât și la finalitățile urmărite. Condițiile vor trebui agreeate de comun acord între instituțiile de învățământ superior și fiecare beneficiar în parte. De asemenea, acestea trebuie să vizeze în egală măsură și asumările instituțiilor de învățământ superior în asigurarea într-o manieră diversificată și integrată a condițiile propice pentru ca această categorie de studenți să reușească să-și îndeplinească obligațiile agreeate.

2. Programe de studii integrate

Situația actuală:

În Legea Educației Naționale nr. 1/2011, prin art. 162 (1), referirea la programele de studii integrate privește doar programele de doctorat în cotutelă. În schimb, *Hotărârea nr. 1424/2006 pentru aprobarea metodologiei-cadru de organizare a programelor de studii integrate, oferite de două sau mai multe universități, care conduc la obținerea de diplome comune* definește programele de studii integrate ca putând fi organizate pe toate cele trei cicluri de studii universitare (licență, masterat, doctorat), prin trei modalități:

- cooperarea inter-universitară dintre două sau mai multe universități acreditate din România și din străinătate;
- extensiuni ale universităților din România în alte state;
- extensiuni ale universităților din alte țări în România (franchising).

Art. 4 din Hotărârea nr. 1424/2006 prevede, în cazul programelor de studii integrate desfășurate între instituții de învățământ superior din România și instituții de învățământ superior din alte state, faptul că: „programele de studii integrate trebuie să se realizeze pentru o specializare recunoscută în legislația statelor partenere, astfel încât să se poată finaliza prin acordarea diplomei comune.” Astfel, deși în legislația primară și în cea secundară se prevede funcționarea acestui tip de programe de studii universitare, cadrul normativ privind asigurarea calității acestui tip de

programe se constată că nu este dezvoltat corespunzător și nici nu există repere informaționale sau de îndrumare corespunzătoare care să fie oferite de către autoritățile de specialitate.

Nevoia identificată:

Din analizele desfășurate reiese nevoia de a stabili criterii și mijloace de asigurare a calității programelor de studii integrate, în special în cazul celor organizate între instituții de învățământ superior din România și instituții de învățământ superior din alte state, astfel încât să fie asigurată:

- legalitatea, din punctul de vedere al legislației statelor partenere, a oferirii programelor de studii respective de către instituțiile învățământ superior din străinătate (nu doar recunoașterea specializării studiilor în legislația statelor partenere);
- respectarea de standarde comune de asigurare a calității învățământului superior, la nivelul ambelor state /tuturor statelor din care provin universitățile care furnizează un program de studii integrate (a se vedea, spre exemplu, ghidul *Joint programme checklist: inspired by quality assurance*, publicat în acest sens în 2014 de către Consorțiul European pentru Acreditare).

Nevoia identificată are un caracter stringent în contextul în care, începând cu anul universitar 2020-2021, își vor începe activitatea efectivă, în fază experimentală, primele consorții universitare europene selectate de către Comisia Europeană în 2019. Astfel, una dintre dimensiunile cooperării multilaterale va consta în dezvoltarea programelor și calificărilor universitare comune în interiorul respectivelor consorții. De asemenea, pentru o aplicare fidelă a rigorilor normative la nivelul instituțiilor de învățământ superior este nevoie de o informare și îndrumare adecvată din partea autorităților responsabile.

Schimbări necesare:

- 1) Reglementarea la nivel de Lege a Educației a aspectelor generale de organizare a programelor de studii universitare desfășurate în regim integrat. Prevederile ar trebui să valorifice abordarea

din prezent a Bologna Follow-Up Group, precum și cea a Uniunii Europene (a se vedea Concluziile Consiliului European din 14 decembrie 2017). Reglementarea trebuie să fie extinsă și în cazul programelor postuniversitare de lungă sau de scurtă durată.

- 2) Ajustarea cadrului normativ intern privind programele de studii universitare desfășurate în regim integrat prin care să se actualizeze modul de înființare, funcționare, asigurare a calității și de acordare a diplomelor. Cadrul normativ trebuie să ofere reperatele necesare pentru buna funcționare a acestor programe, cum ar fi: aranjamentele minimal-obligatorii ale acordurilor de asociere/ cooperare, modalitatea de recrutare, admitere și promovare a studenților, conceperea curriculum-ului și dezvoltarea calificărilor, procesul de studii, relația cu comunitățile profesionale și locale deservite ș.a.
- 3) Actualizarea standardelor și procedurilor naționale de asigurare a calității în învățământul superior în concordanță cu abordarea și recomandările ENQA, aprobate în cadrul Conferinței Ministeriale EHEA de la Erevan din 2015.
- 4) Conceperea unor instrumente de informare și ghidare a instituțiilor de învățământ superior astfel încât la nivelul acestora să se înțeleagă și să se respecte îndeaproape prevederile normative referitoare la programele de studii universitare desfășurate în regim integrat.

3. Autonomia universitară și libertatea academică

Situația actuală:

Principiul autonomiei universitare este unul dintre principiile care stau la baza sistemului de învățământ superior din România (Legea Educației Naționale nr. 1/ 2011, art. 118, alin. (1)). Conform art. 123 al Legii Educației Naționale nr. 1/ 2011:

„(1) Autonomia universitară este garantată prin Constituție. Libertatea academică este garantată prin lege. Instituțiile de învățământ superior se organizează și funcționează independent

de orice ingerințe ideologice, politice sau religioase. (2) Autonomia universitară dă dreptul comunității universitare să își stabilească misiunea proprie, strategia instituțională, structura, activitățile, organizarea și funcționarea proprie, gestionarea resurselor materiale și umane, cu respectarea strictă a legislației în vigoare. (3) Aspectele fundamentale ale autonomiei universitare se exprimă în Carta universitară, aprobată de senatul universitar, în concordanță strictă cu legislația în vigoare. (4) Autonomia universitară se exercită numai cu condiția asumării răspunderii publice.”

În acest context, conform prevederilor art.121, Ministerul Educației și Cercetării uzitează de prerogativele sale de a controla modul în care universitățile își exercită autonomia universitară, își asumă misiunea generală și pe cea proprie și își exercită răspunderea publică. De asemenea, art. 124 și 125 explicitează ceea ce presupune răspunderea publică și prezintă sancțiunile aplicabile în cazul nerespectării condițiilor prezentate. Astfel, conform art. 124 din Legea Educației Naționale nr. 1/ 2011:

„(1) Răspunderea publică obligă orice instituție de învățământ superior, de stat sau particulară:

a) să respecte legislația în vigoare, cartea proprie și politicile naționale și europene în domeniul învățământului superior;

b) să aplice și să se supună reglementărilor în vigoare referitoare la asigurarea și evaluarea calității în învățământul superior;

c) să respecte politicile de echitate și etică universitară, cuprinse în Codul de etică și deontologie profesională aprobat de senatul universitar;

d) să asigure eficiența managerială și eficiența utilizării resurselor, în cazul universităților de stat, și a cheltuirii fondurilor din surse publice, conform contractului instituțional;

e) să asigure transparența tuturor deciziilor și activităților sale, conform legislației în vigoare;

f) să respecte libertatea academică a personalului didactic, didactic auxiliar și de cercetare, precum și drepturile și libertățile studenților.

(2) În cazul universităților confesionale, răspunderea publică se extinde la respectarea statutului și a prevederilor dogmatice și canonice specifice cultului respectiv.”

Pe de altă parte, în cazul situațiilor de încălcare a prevederilor de mai sus, art. 125 din Legea Educației Naționale nr. 1/ 2011 menționează:

„(1) În cazul în care se constată nerespectarea obligațiilor prevăzute la art. 124, Ministerul Educației și Cercetării sesizează senatul universitar în termen de 30 de zile de la data constatării. Dacă în termen de 3 luni de la data sesizării, universitatea continuă să nu respecte obligațiile prevăzute la art. 124, Ministerul Educației și Cercetării aplică, în termen de maximum 6 luni de la data sesizării inițiale a senatului universitar, una sau mai multe dintre următoarele măsuri:

a) revocarea din funcție a rectorului, în baza propunerii Consiliului de etică și management universitar, cu consultarea senatului universitar. În termen de maximum 5 zile lucrătoare de la data revocării din funcție a rectorului, senatul universitar are obligația să desemneze un prorector care reprezintă universitatea și care devine ordonator de credite până la confirmarea unui nou rector de către ministrul educației și cercetării. În termen de 3 luni de la revocarea din funcție a rectorului, senatul universitar finalizează procedurile de desemnare a unui nou rector, cu respectarea prevederilor legale în vigoare, și trimite spre confirmare ministrului educației și cercetării numele noului rector; c) propune Guvernului inițierea unui proiect de lege de reorganizare sau desființare a instituției de învățământ superior în cauză.”

Organismul care analizează sesizările cu privire la neîndeplinirea obligațiilor ce reies din asumarea răspunderii publice este Consiliul de etică și management universitar (CEMU), care are un termen de trei luni pentru a răspunde sesizărilor, conform art. 125, alin. (3).

În ceea ce privește libertatea academică, pe lângă referirea din art. 123, alin. (1), respectiv 124, alin (1), lit. f, prezentate mai sus, garantarea acesteia este precizată și în secțiunea privind

drepturile și obligațiile personalului didactic, la art. 304, alin. (3), cât și în secțiunea privind atribuțiile senatului universitar, la art. 123, alin. (2), litera a), conform căreia setul universitar „garantează libertatea academică și autonomia universitară”.

Nevoia identificată:

Din analizele realizate, dat fiind faptul că obligațiile și sancțiunile prezentate la art. 124 și 125 din Legea Educației Naționale nr. 1/2011 pot fi considerate vagi, suferind variate interpretări, rezultă nevoia delimitării mai clare a aspectelor în care Ministerul Educației și Cercetării are atribuții de control asupra activității instituțiilor de învățământ superior, astfel încât autonomia universitară să poate fi exercitată în condiții optime. În acest sens, este indispensabilă clarificarea doctrinei privind autonomia universitară, mai ales în ceea ce privește raportul între autoritățile de stat și instituțiile de învățământ superior, precum și limitele aplicării acesteia în interiorul instituțiilor de învățământ superior (subsidiaritate, guvernanță, control și răspundere publică ș.a.).

Schimbări necesare:

1. Elaborarea unui act normativ privind aplicarea principiului răspunderii publice. Un asemenea act ar avea menirea de a explicita prevederile art. 124, respectiv 125 din Legea Educației Naționale în concordanță cu prevederile autonomiei universitare. Astfel, se vor putea statua limitele de intervenție ale Ministerului Educației și Cercetării, precum și ale altor autorități publice de specialitate, în asigurarea respectării principiului răspunderii publice ale instituțiilor de învățământ superior.
2. Constituirea unui registru electronic privind respectarea de către instituțiile de învățământ superior, de stat sau private, a obligațiilor ce reies din asumarea răspunderii publice. Registrul ar trebui să ofere, pe bază de interogări, evidențe longitudinale pe fiecare criteriu în parte, indicând surse de tip hiperlink în care respectivele evidențe pot fi identificate ca atare.
3. Clarificarea doctrinei privind autonomia universitară prin elaborarea unei Carte a autonomiei universitare din România, care să fundamenteze atât modificările aduse la nivelul legislației primare, cât și la cel al legislației secundare sau terțiare.

4. Evaluarea cadrelor didactice și cariera academică

Situația actuală:

Art. 302 și art. 303 din Legea Educației Naționale nr. 1/2011, dar și *Ordinul nr. 6129 /2016 privind aprobarea standardelor minimale necesare și obligatorii pentru conferirea titlurilor didactice din învățământul superior, a gradelor profesionale de cercetare-dezvoltare, a calității de conducător de doctorat și a atestatului de abilitare* reglementează cariera academică și evaluarea calității cadrelor didactice. Ordinul nr. 6129 /2016 stabilește standardele minimale necesare și obligatorii pentru fiecare etapă de dezvoltare a carierei academice. Din analizarea prevederilor acestuia, reiese faptul că standardele respective vizează exclusiv contribuțiile științifice ale persoanelor, fără a include și criterii de natură didactică sau pedagogică. Acest lucru distorsionează grav dreptul la promovare în funcțiile didactice din învățământul superior în conformitate cu tipul și natura postului ocupat prin concurs și a normei didactice stabilite prin statul de funcții și prin fișa de post.

Prevederile art. 285, precum și alin. 2 și 3 din art. 291 din Legea Educației Naționale nr. 1/2011 stabilesc tipologia funcțiilor aferente personalului didactic și de cercetare în învățământul superior: 1) funcții didactice și 2) funcții de cercetare. Astfel, fiecărui tip de funcție i se stabilește o norma de lucru universitară, așa cum aceasta este definită în cuprinsul art. 287. În aceeași ordine de idei, alin. 7 din art. 291 precizează faptul că funcțiilor de cercetare-dezvoltare din universități și personalului care le ocupă li se aplică prevederile Legii nr. 319/2003 privind Statutul personalului de cercetare-dezvoltare.

Misiunea principală a cadrelor didactice din învățământul superior constă în dezvoltarea și oferirea/ predarea de conținuturi în vederea dezvoltării competențelor profesionale și transversale ale studenților, utilizând în cea mai mare parte cunoașterea deja existentă. Abia pe planul doi sunt activitățile referitoare la transferul de cunoaștere și expertiză în diverse medii profesionale și publice, derularea unor cercetări în domeniul de specializare ș.a. În schimb, menirea principală a

cercetătorilor constă în conceperea ori crearea de cunoaștere nouă în baza cercetărilor întreprinse prin dezvoltarea de concepte, teorii, modele, tehnici, metode și operații (a se vedea Manualul Frascati al OECD, care este o sursă de referință a celor mai prestigioase centre de cercetare științifică din lume, precum și a autorităților de reglementare în domeniul CDI). Pentru a fi performante și competitive, instituțiile de învățământ superior trebuie să combine ambele tipuri de funcții. În consecință, așa cum sunt formulate la acest moment standardele minimale și având în vedere definirea normelor universitare, personalul încadrat pe funcții didactice și de predare nu vor performa în domeniul cercetării științifice. Astfel, de multe ori, rezultatele științifice produse de către această categorie de personal universitar au o valoare redusă în competitivitatea la nivel european sau internațional.

Nevoia identificată:

Din analizele realizate, rezultă nevoia clarificării tipurilor de criterii ce stau la baza conceperii standardelor minimale necesare și obligatorii pentru fiecare etapă de dezvoltare a carierei academice, astfel încât acestea să țină cont de tipurile de funcții universitare. Tipurile de criterii trebuie să țină cont atât de calitatea finalităților urmărite, cât și de valoarea adăugată a acestora (performanța) în raport cu obiectivele funcției (didactice sau de cercetare) și specificațiile fișei postului. După clarificarea tipurilor de criterii, este nevoie să se modifice standardele minimale necesare și obligatorii astfel încât acestea să fie adecvate specificului funcțiilor și normelor universitare. Astfel, criteriile specifice funcțiilor didactice trebuie să urmărească în primul rând calitatea actului didactic și de îndrumare, inclusiv gradul de satisfacție a studenților, precum și gradul de inovare în activitatea didactică și pedagogică.

De asemenea, din analizele realizate, rezultă nevoia de a modifica paradigma evaluării periodice a rezultatelor și performanțelor activităților didactice și de cercetare ale personalului didactic și de cercetare din cadrul instituțiilor de învățământ superior, după cum se stipulează în art. 301 din Legea 1/2011. Astfel, este nevoie ca paradigma de evaluare să pună accentul pe finalitățile proceselor și activităților care stau la baza normării personalului didactic și de cercetare. Pentru personalul încadrat pe funcții didactice, criteriile specifice evaluării periodice, inclusiv cele

de determinare a performanței, trebuie să se centreze pe activitățile aferente normei didactice și a conținutului efectiv al fișei postului. De asemenea, este nevoie ca determinarea performanței să fie orientată pe aspecte de impact în îndeplinirea misiunii universităților. De exemplu pentru activitățile didactice, de predare și de îndrumare un posibil criteriu de performanță ar fi în numărul de studenți din categorii vulnerabile care și-au îmbunătățit rezultatele academice la disciplinele predate, iar pentru întărirea rolului universităților la nivelul comunităților locale și regionale un criteriu de performanță ar putea fi numărul de proiecte concepute și implementate la nivelul comunităților deservite.

Schimbări necesare:

- 1) Clarificarea în Legea Educației Naționale nr. 1/2011, în cuprinsul articolelor specifice reglementării funcțiilor, normelor universitare, condițiilor de ocupare a posturilor, carierei academice și evaluării periodice a cadrelor didactice, a tipurilor de criterii specifice pentru conferirea titlurilor didactice din învățământul superior și care să corespundă tipurilor de posturi stabilite la art. 285, precum și la alin. 2 și 3 din art. 291 din Legea 1/2011.
Pot fi avute în vedere două tipuri de criterii: 1) criterii specifice funcțiilor didactice; 2) criterii specifice funcțiilor de cercetare. De asemenea, completările aduse trebuie să prevadă faptul că, în limitele autonomiei universitare, instituțiile de învățământ superior, în cadrul metodologiei proprii de conferire a titlurilor și de ocupare a posturilor didactice și de cercetare (elaborate conform prevederilor art. 297 din Legea 1/2011), pot să-și stabilească o a treia categorie de criterii, criterii mixte, dar care să asigure un echilibru rezonabil între criteriile de natură didactică și pedagogică și cele de natură științifică și de cercetare.
- 2) Modificarea standardelor minimale necesare și obligatorii pentru conferirea titlurilor didactice din învățământul superior, a gradelor profesionale de cercetare-dezvoltare, a calității de conducător de doctorat și a atestatului de abilitare astfel încât acestea să corespundă modificărilor precizate mai sus.
- 3) Schimbarea prin intermediul unei metodologii cadru, aprobate prin Ordin de ministru, a paradigmei de evaluare periodică a rezultatelor și performanțele activităților didactice și de cercetare ale personalului didactic și de cercetare dintr-o universitate. Acestea trebuie să fie în

simbioză cu activitățile aferente normei didactice și conținutul efectiv al fișei postului. De asemenea, criteriile de evaluare periodică trebuie să orienteze personalul universitar în obținerea de performanță în activitățile specifice normelor universitare. Criteriile de determinare a performanței trebuie să se axeze pe valoarea adăugată și impactul oferite de către personalul universitar, avându-se în vedere misiunea instituției de învățământ superior.

- 4) Elaborarea unui registru național online al cadrelor didactice universitare în care să se ofere informații referitoare la îndeplinirea criteriilor specifice titlurilor didactice din învățământul superior și a criteriilor de evaluare periodică a rezultatelor și performanțelor activităților didactice.

5. Organizarea și funcționarea instituțiilor private de învățământ superior

Situația actuală:

Art. 227 din Legea Educației Naționale nr. 1/2011 reglementează modul de organizare și funcționare a învățământului superior în instituții private de învățământ superior. Prevederile acestuia sunt însă destul de limitate, astfel încât: „structurile universităților particulare și confesionale particulare, atribuțiile, durata mandatelor, precum și alte considerente legate de statutul acestora sunt stabilite de Carta universitară, avizată de fondatori și aprobată de senatul universitar. Deciziile în acest sens aparțin universității.” Prin urmare, în raport cu reglementarea organizării și funcționării instituțiilor de învățământ superior de stat, acesta este vag reglementat în cazul instituțiilor private de învățământ superior. Astfel, nu este asigurată existența unui cadru unitar și comparabil de guvernanță a instituțiilor de învățământ superior.

Nevoia identificată:

Este nevoie să se asigure un cadru unitar și comparabil de guvernare universitară între instituțiile de învățământ superior de stat și instituțiile de învățământ superior particular, respectiv cele confesional particular, cel puțin în următoarele aspecte:

- Componentele organizatorice ale universităților;
- Convergența componentelor organizatorice la îndeplinirea misiunii IIS;
- Atribuțiile structurilor de conducere;
- Promovarea și alternanța în funcțiile de conducere;
- Condițiile de înființare, organizare și desființare a departamentelor, facultăților, a institutelor, stațiilor experimentale, centrelor sau laboratoarelor de cercetare-dezvoltare;
- Respectării principiului reprezentativității în structurile de conducere și coordonare universitară (studenți și alte potențiale categorii de factori interesați);
- Asumarea principiilor de incluziune și echitate socială pentru categoriile de persoane din medii dezavantajate/ subreprezentate în învățământul superior;
- Asumarea principiilor de etică universitară și integritatea academică;
- Rolul și limitele de intervenție a autorităților publice în guvernarea acestor categorii de instituții de învățământ superior.

Schimbări necesare:

1. Completarea Legii Educației Naționale nr. 1/2011 astfel încât să se asigure un cadru unitar și comparabil de guvernare universitară între instituțiile de învățământ superior de stat și instituțiile de învățământ superior particular, respectiv cele confesional particular.
2. Elaborarea unei metodologii cadru, aprobate prin Ordin de ministru, care să stabilească reperatele necesare, inclusiv limitele de acțiune instituțională internă – inclusiv și limitele de intervenție a autorităților publice de specialitate, pentru asigurarea coerentă și comparabilă a cadrului de guvernare universitară pentru instituțiile de învățământ superior particular, respectiv cele confesional particular.

6. Etica universitară și integritatea academică

Situația actuală:

Art. 217, Art. 306-310 și Art. 318-326 din Legea Educației Naționale nr. 1/2011 reglementează aspectele privind etica universitară și integritatea academică, prin înființarea Consiliului de Etică și Management Universitar (CEMU), a cărui misiune constă în a dezvolta cultura eticii și integrității în universitățile din România. Prevederi privind promovarea eticii profesionale în universități se regăsesc și în Ordinul nr. 4492/2005. În plus, Ordinul nr. 3131/2018 prevede includerea, începând din anul universitar 2018-2019, de cursuri de etică și integritate academică în planurile de învățământ aferente tuturor programelor de studii universitare.

De asemenea, prin *Legea nr. 206/2004 privind buna conduită în cercetarea științifică, dezvoltarea tehnologică și inovare*, este definit conceptul de plagiat, însă această lege vizează doar activitatea de cercetare, dezvoltare și inovare, fără a fi aplicabilă în cazul lucrărilor realizate de către studenții din toate ciclurile de studii universitare (în special lucrărilor elaborate de către studenții la licență sau masterat). Astfel, raportat la ciclurile de studii universitare, verificarea plagiatului se aplică doar în privința tezelor de doctorat, acest aspect fiind completat prin *Ordinul nr. 3485/2016 privind lista programelor recunoscute de Consiliul Național de Atestare a Titlurilor, Diplomelor și Certificatelor Universitare și utilizate la nivelul instituțiilor de învățământ superior organizatoare de studii universitare de doctorat și al Academiei Române, în vederea stabilirii gradului de similitudine pentru lucrările științifice*.

Nevoia identificată:

Din analizele realizate, rezultă nevoia clarificării prevederilor referitoare la etica și integritatea academică, prin actualizarea definițiilor aferente acestui domeniu (inclusiv în cazul conceptului de plagiat) și armonizarea cerințelor cu procesul de asigurare a calității învățământului superior. Clarificările trebuie să vizeze atât completările aduse la nivelul legislației primare, cât și la nivelul celei secundare și terțiare.

În vederea asigurării verificării eficace a tuturor lucrărilor științifice, precum și a tuturor lucrărilor realizate de către studenții din toate ciclurile de studii universitare, este nevoie să se instituie un repozitoriu electronic național, ce ar putea fi stocat în cloud-ul guvernamental. Repozitoriul trebuie să funcționeze pe baza transferului obligatoriu de către instituțiile de învățământ superior a tuturor lucrărilor. De asemenea, repozitoriul trebuie să asigure dreptul de interogare de către instituțiile de învățământ superior din România, inclusiv prin intermediul aplicațiilor sau serviciilor de detectare a plagiatului accesibile pe piață.

Schimbări necesare:

1. Statuarea în conținutul art. 118 din Legea Educației Naționale nr. 1/2011 a unui principiu distinct care să se refere la etica universitară și integritatea academică. Acest principiu trebuie să fie declarat de importanță strategică și care, în mod excepțional, transcende principiul autonomiei universitare.
2. Întărirea acestui principiu prin explicitarea în conținutul unor articole distincte în Legea Educației Naționale nr. 1/2011, cum ar fi alegerea sau promovarea în funcțiile de conducere, promovarea în cariera didactică, sancțiunile aplicate studenților ș.a.
3. Completarea art. 130 din Legea Educației Naționale nr. 1/2011 astfel încât să se precizeze sensul unei supra-reglementări, care excedă autonomia universitară, în domeniul eticii universitare și integrității.
4. Dezvoltarea unui cod-cadru de etică și integritate în învățământul superior prin intermediul unei Hotărâri de Guvern care să devină un document obligatoriu pentru toate tipurile și categoriile de instituții de învățământ superior din România.
5. Actualizarea Metodologiei de evaluare externă, a standardelor, a standardelor de referință și a listei indicatorilor de performanță a Agenției Române de Asigurare a Calității în Învățământul Superior, astfel încât aceasta să fie armonizată cu prevederile dezvoltate la punctele 1-3.

6. Modificarea Legii nr. 206/2004 privind buna conduită în cercetarea științifică, dezvoltarea tehnologică și inovare astfel încât prevederile acesteia să fie actualizate la abordările actuale referitoare la etica și integritate în cercetare precum și în învățământul superior.
7. Dezvoltarea unui repozitoriu electronic național al lucrărilor științifice, precum și a tuturor lucrărilor realizate de către studenții din toate ciclurile de studii universitare, ce ar putea fi stocat în cloud-ul guvernamental.

7. Sistemul de împrumuturi și funcționarea Agenției de Credite și Burse de Studii

Situația actuală:

Prin art. 204 din Legea Educației Naționale nr. 1/2011 este prevăzută posibilitatea utilizării unui sistem de împrumuturi pentru studii, garantate de stat, prin Agenția de credite și burse de studii (înființată în 2009), împrumuturi care să poată fi utilizate pentru acoperirea taxelor de studii și a cheltuielilor de întreținere pe perioada studiilor universitare, iar în cazurile în care absolvenții optau să practice în mediul rural timp de minimum 5 ani o profesie din domeniul studiilor, aceștia urmau să fie scutiți de plata a 75% din valoarea împrumutului. Până în prezent aceste prevederi nu au fost puse în practică.

Nevoia identificată:

Din analizele realizate, rezultă nevoia clarificării prevederilor referitoare la sistemul de împrumuturi pentru studii universitare, garantate de stat, prin reevaluarea condițiilor de aplicare și operaționalizarea acestuia. De asemenea, este nevoie de un mai mare grad de popularizare a sistemului de credite pentru studii. În acest sens, este nevoie ca, în baza unei evaluări funcționale, Agenția de Credite și Burse de Studii să fie reorganizată astfel încât aceasta să ofere un grad sporit de eficientizare și de impact al sistemului de credite pentru studii.

Schimbări necesare:

1. Elaborarea și adoptarea unei Hotărâri de Guvern prin care să se actualizeze și operaționalizeze sistemul de împrumuturi pentru studii universitare, garantate de stat, inclusiv modalitatea de constituire, guvernanță și gestionare a fondului de garantare a împrumuturilor.
2. Derularea unui exercițiu de evaluare funcțională a Agenției de Credite și Burse de Studii.
3. Reorganizarea Agenției de Credite și Burse de Studii astfel încât aceasta să funcționeze pe baza unui angajament de performanță față de Ministerul Educației și Cercetării.
4. Elaborarea propunerii de aprobare a metodologiei privind cuantumul și condițiile de acordare și rambursare a creditelor.
5. Instituirea unui mecanism de monitorizare a eficienței și impactului sistemului de împrumuturi pentru studii universitare, garantate de stat.

8. Programele postdoctorale de cercetare avansată

Situația actuală:

Art. 172 din Legea Educației Naționale nr. 1/2011 definește programele postdoctorale de cercetare avansată ca fiind programe postuniversitare adresate persoanelor care au obținut o diplomă de doctor în științe cu cel mult cinci ani înainte de admiterea în programul postdoctoral. Conform legii, aceste programe pot fi finanțate de către instituții publice sau operatori economici, nefiind alocate și finanțate locuri de la bugetul de stat în acest sens, ceea ce a condus ca în practică, acestea să fie finanțate în special prin intermediul proiectelor finanțate din fonduri nerambursabile, cum ar fi PNC sau cele specifice fondurilor europene (POCU, POC, Horizont 2020). Pe de altă parte, în legislația secundară sunt vag reglementate rolul, modul de organizare și finalitățile programelor postdoctorale. În consecință, acestea funcționează în cea mai mare parte în baza unor regulamente interne ale instituțiilor de învățământ superior, fără să se asigure un cadru unitar și coerent de organizare și funcționare.

Nevoia identificată:

Din analizele realizate, rezultă nevoia detalierei prevederilor referitoare la finanțarea programelor postdoctorale, cât și nevoia armonizării cu legislația referitoare la studiile universitare de doctorat, spre exemplu *Hotărârea nr. 681 din 29 iunie 2011 privind aprobarea Codului studiilor universitate de doctorat*. În esență, prin activitățile de inovare și dezvoltare, programele postdoctorale de cercetare avansată au menirea de a întări contribuția directă a instituțiilor de învățământ superior la dezvoltarea și creșterea economică și socială la nivel regional național și european. Astfel, instituțiile de învățământul superior își pot aduce un aport mai mare pentru specializarea inteligentă (a se vedea Comunicarea Comisiei Europene privind o nouă agendă a UE pentru învățământul superior). De aceea, este nevoie ca rolul și utilitatea programelor postdoctorale să fie recunoscut și întărit ca atare prin legislație secundară.

Schimbări necesare:

1. Completarea art. 172 din Legea Educației Naționale nr. 1/2011 cu amendamente care să conducă la întărirea rolului și utilității programelor postdoctorale de cercetare avansată, inclusiv introducerea posibilității de finanțare a acestora de la bugetul de stat.
2. Elaborarea și propunerea spre aprobare a unei Hotărâri de Guvern prin care să se reglementeze modul de organizare, funcționare, finanțare, asigurare a calității, admitere precum și modul de acordare a atestatului de studii postdoctorale.
3. Actualizarea Metodologiei de evaluare externă, a standardelor, a standardelor de referință și a listei indicatorilor de performanță a Agenției Române de Asigurare a Calității în Învățământul Superior, precum și a Metodologiei de evaluare a studiilor universitare de doctorat și a sistemelor de criterii, standarde și indicatori de performanță utilizați în evaluare, astfel încât aceasta să conțină și referiri la funcționarea programelor.

9. Internaționalizarea învățământului superior

Situația actuală:

În cadrul Legii Educației Naționale nu este inclusă o definiție a internaționalizării învățământului superior românesc, lipsind astfel o viziune strategică unitară în privința internaționalizării instituțiilor de învățământ superior din România, pe toate componentele sale. În art. 197 din Legea 1/2010 se specifică faptul că statul încurajează excelența în instituțiile de învățământ superior prin pârghii financiare specifice, iar în acest sens se elaborează periodic o metodologie de alocare și utilizare a fondului pentru dezvoltare instituțională, ce se elaborează de către Ministerul Educației și Cercetării și se aprobă prin ordin al ministrului educației și cercetării. Astfel, acordarea fondurilor de dezvoltare instituțională condiționează instituțiile de învățământ superior beneficiare să-și dezvolte politici de internaționalizare a învățământului. Însă, în lipsa unei viziuni și concepții strategice unitare la nivel național, instituțiile de învățământ superior își dezvoltă politici, tactici și practici de internaționalizare într-un mod dezorganizat și difuz. În consecință, la nivel central nu există o sumarizare a acestor tactici și practici, și nici o sistematizare a acestora în sensul de evaluare a impactului și valorificare în alte domenii ale economiei naționale.

Este încurajată însă dezvoltarea de programe de studii cu predare într-o limbă de circulație internațională și sunt făcute mai multe referiri la studenții din alte state, români de pretutindeni sau cetățeni străini, care urmează programe de studii universitare din România. Spre exemplu, art. 224 (4) din Legea Educației Naționale nr. 1/2011 prevede: „Condițiile de școlarizare a românilor de pretutindeni și a cetățenilor străini, inclusiv, condițiile de finanțare, se stabilesc prin hotărâre a Guvernului”, art. 142 (4) prevede: „la admiterea în învățământul superior de stat și particular, pentru fiecare ciclu și program de studii universitare, cetățenii statelor membre ale Uniunii Europene, ai statelor aparținând Spațiului Economic European și ai Confederației Elvețiene pot candida în aceleași condiții prevăzute de lege pentru candidații români, inclusiv în ceea ce privește taxele de școlarizare”, dar există și referiri la studenții străini din state terțe.

Sunt de asemenea în vigoare mai multe ordine care reglementează școlarizarea cetățenilor străini:

- Ordinul nr. 6000/2012 privind aprobarea Metodologiei pentru primirea la studii și școlarizarea cetățenilor străini din state terțe UE în învățământul de stat și particular acreditat din România, cu modificările ulterioare;
- Ordinul nr. 3855/2016 privind aprobarea Metodologiei de primire la studii și școlarizare a cetățenilor străini în unitățile de învățământ preuniversitar/instituțiile de învățământ superior de stat și particular acreditate, în anul școlar/universitar 2016-2017;
- Ordinul nr. 3473/2017 privind aprobarea Metodologiei de primire la studii și școlarizare a cetățenilor străini începând cu anul școlar/universitar 2017-2018;
- Ordinul nr. 3236/2017 privind aprobarea Metodologiei de primire la studii și școlarizare a cetățenilor străini pe locuri fără plata taxelor de școlarizare și cu bursă și pe locuri fără plata taxelor de școlarizare, dar fără bursă, în instituțiile de învățământ superior de stat acreditate.

Nevoia identificată:

Din analizele realizate, rezultă următoarele nevoi:

- definirea conceptului de internaționalizare a învățământului superior românesc, respectiv includerea unei viziuni strategice unitare în această privință care să specifice componentele principale ale internaționalizării;
- armonizarea ordinelor enumerate mai sus în vederea clarificării și uniformizării condițiilor de școlarizare și de finanțare a studiilor pentru românii de pretutindeni și cetățenii străini, bursieri ai statului român, precum și a altor categorii de studenți din țările terțe UE.

Schimbări necesare:

1. Statuarea în conținutul art. 118 din Legea Educației Naționale nr. 1/2011 a unui principiu distinct care să refere la internaționalizarea învățământului superior.
2. Întărirea acestui principiu în conținutul unor articole distincte în Legea Educației Naționale nr. 1/2011, prin explicitarea și definirea pârghiilor de care statul poate dispune măsuri în această direcție, cum ar fi: acțiune concertată prin intermediul unor strategii și programe guvernamentale, finanțarea programelor și practicilor de internaționalizare, aplicarea unor

instrumente distincte de asigurare a calității, diversificarea stimulentei și mecanismelor de recompensare ș.a.

3. Elaborarea și propunerea spre aprobare a unei strategii naționale privind internaționalizarea învățământului superior din România, prin intermediul căreia să se pună în aplicare o politică publică distinctă. Strategia ar trebui să facă obiectul unei Hotărâri de Guvern.
4. Elaborarea și propunerea spre aprobare a unei Hotărâri a Guvernului prin intermediul căreia să se clarifice condițiile de școlarizare și de finanțare a studiilor pentru românii de pretutindeni și cetățenii străini, bursieri ai statului român, precum și a altor categorii de studenți din țările terțe UE.

10. Unitățile de învățământ preuniversitar înființate în cadrul instituțiilor de învățământ superior

Situația actuală:

Înființarea de unități de învățământ preuniversitar în cadrul instituțiilor de învățământ superior este reglementată prin art. 129 al Legii Educației Naționale nr. 1/ 2011, astfel:

„(1) Instituțiile de învățământ superior pot înființa, singure sau prin asociere, societăți, fundații, asociații, unități de învățământ preuniversitar, cu aprobarea senatului universitar, conform prevederilor legale. Condiția ca acestea să se înființeze este aceea ca ele să contribuie la creșterea performanțelor instituției și să nu influențeze negativ în niciun fel activitățile de învățământ, cercetare și consultanță.

(1¹) Instituțiile de învățământ superior pot înființa, în structura acestora, unități de învățământ preuniversitar, fără personalitate juridică, în urma evaluării externe conform prevederilor art. 29 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 75/2005, aprobată cu modificări prin Legea nr. 87/2006, cu modificările și completările ulterioare.

(1²) Unitățile de învățământ preuniversitar, înființate de universități de stat, sunt unități de învățământ de stat, finanțate din bugetul de stat prin contractele instituționale încheiate de universități cu Ministerului Educației și Cercetării, la nivelul standardelor de cost specifice pentru învățământul preuniversitar, cu respectarea prevederilor legale în vigoare.”

Astfel, unitățile de învățământ preuniversitar pot fi cuprinse drept componente organizatorice în structura organizatorică a instituțiilor de învățământ superior, așa cum prevede art. 131, alin. (1) din Legea Educației Naționale. De asemenea, art. 131¹, introdus prin Ordonanța de Urgență 48/2018, prevede că:

„(1) Unitățile de învățământ preuniversitar înființate în structura instituțiilor de învățământ superior, conform art. 129 alin. (11), sunt componente organizatorice conform art. 131 alin. (1), fără personalitate juridică, care se includ, de drept, în rețeaua școlară prevăzută de art. 61 alin. (1), pe baza deciziei rectorului și a ordinului ministrului educației și cercetării de autorizare de funcționare provizorie/acreditare, comunicate autorităților administrației publice locale și inspectoratului școlar județean ori al municipiului București.

(2) Universitățile care înființează componente organizatorice, de tipul unităților de învățământ preuniversitar, au următoarele drepturi:

a) de a participa la asigurarea finanțării cheltuielilor aferente procesului de organizare, funcționare și de învățământ;

b) de a asigura angajarea de personal didactic și nedidactic, universitatea având calitatea de angajator;

c) de a propune Ministerului Educației și Cercetării cifre de școlarizare aferente unităților de învățământ preuniversitar din structura acestora în vederea includerii în hotărârea Guvernului de aprobare a cifrelor de școlarizare.

(3) Consiliile de administrație ale universităților aprobă regulamentele de organizare și de funcționare proprii, pentru unitățile de învățământ preuniversitar de stat, înființate în structura acestora, cu respectarea prevederilor legale în vigoare.

(4) Prin derogare de la prevederile art. 24 alin. (3) lit. d) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 75/2005, aprobată cu modificări prin Legea nr. 87/2006, cu modificările și completările ulterioare, după acreditare unitățile de învățământ preuniversitar înființate în structura instituțiilor de învățământ superior, conform art. 129 alin. (11), sub forma de componente organizatorice conform art. 131 alin. (1) nu dobândesc personalitate juridică.”

Nevoia identificată:

Din analizele realizate, rezultă nevoia de a reglementa modalitatea efectivă de funcționare a unităților de învățământ preuniversitar în cadrul instituțiilor de învățământ superior. Din prevederile art. 129 nu este clară menirea acestor unități de învățământ preuniversitar create în cadrul instituțiilor de învățământ superior. Acestea pot răspunde uneia sau mai multor nevoi. De asemenea, pentru a contribui la dezvoltarea comunităților pe care le deserveșc, este nevoie să se asigure măsuri diversificate de stimulare a instituțiilor de învățământ superior pentru înființarea și menținerea unor asemenea unități de învățământ. Mai mult decât atât, în cazul unor situații este nevoie de o implicare mai mare a autorităților locale sau centrale, inclusiv prin coparticiparea la finanțarea unor activități desfășurate în cadrul acestor unități de învățământ.

Schimbări necesare:

1. Specificarea în cadrul art. 129 din Legea Educației Naționale a potențialelor scopuri pentru care să fie înființate unități de învățământ preuniversitar în cadrul instituțiilor de învățământ superior.

2. Conceperea unui cadru normativ, prin intermediul unui Ordin de Ministru, dedicat aplicării art. 129 din Legea Educației Naționale astfel încât pentru fiecare scop asumat să existe mecanisme de stimulare specifice.
3. Instituirea unui program de finanțare a unităților de învățământ preuniversitar din cadrul instituțiilor de învățământ superior, care să prevadă inclusiv coparticiparea la finanțarea unor activități desfășurate în cadrul acestora de către autoritățile locale sau de către partenerii economici.

11. Învățământul superior pentru minoritățile naționale

Situația actuală:

Conform art. 135, alin. (1) al Legii Educației Naționale nr. 1/ 2011 învățământul superior pentru minoritățile naționale se desfășoară:

„a) în instituții de învățământ superior în cadrul cărora funcționează facultăți/linii/programe de studii cu predare în limba maternă;

b) în instituții de învățământ superior multiculturale și multilingve; în acest caz, se constituie secții/linii cu predare în limbile minorităților naționale;

c) în cadrul instituțiilor de învățământ superior pot fi organizate grupe, secții sau linii de predare în limbile minorităților naționale, în condițiile legii.”

La alin. (2) - (5) ale art. 135 sunt explicitate mai multe aspecte care țin de organizarea studiilor, astfel:

„(2) Linia de studiu din cadrul universității multilingve și multiculturale se organizează în departamente. Cadrele universitare aparținând liniei de studiu adoptă și elaborează un regulament de funcționare propriu, care stabilește procedurile de alegere și alte aspecte specifice structurilor

organizatorice ale liniei de studiu respective în concordanță cu Carta universitară, în termen de 6 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi.

(3) Secția de studiu este o formă de organizare a învățământului universitar într-o limbă a minorităților naționale, care poate fi instituționalizată, atât la nivelul universității, cât și în cadrul unei facultăți, prin departamentul secției, care are în componență programele de studiu și structurile organizatorice aferente. Secțiile beneficiază de autonomie universitară în organizarea activităților didactice.

(4) În învățământul universitar pentru minoritățile naționale, se asigură pregătirea în ciclul I de studii universitare - licență, în ciclul II de studii universitare - master și în ciclul III de studii universitare - doctorat, precum și în învățământul postuniversitar, în limba maternă.

(5) Finanțarea de bază se calculează după un coeficient mărit pentru studenții care urmează cursurile în limba unei minorități naționale.”

În ceea ce privește finanțarea de bază, în conformitate cu *Ordinul nr. 3128/2019 privind aprobarea Metodologiei de alocare a fondurilor bugetare pentru finanțarea de bază și finanțarea suplimentară a instituțiilor de învățământ superior de stat din România, pentru anul 2019*, aceasta se calculează utilizând coeficientul 2,00 pentru studenții care urmează cursurile în limba maghiară ca limbă maternă, respectiv 2,50 pentru studenții care urmează cursurile în limba germană ca limbă maternă.

Conform *Hotărârii nr. 326/2019 privind aprobarea Nomenclatorului domeniilor și al specializărilor/programelor de studii universitare și a structurii instituțiilor de învățământ superior pentru anul universitar 2019-2020*, Anexele nr. 1-6, pentru anul universitar 2019-2020 au fost aprobate locuri pentru studii în limba germană la Universitatea Politehnică din București, Academia de Studii Economice din București, Universitatea „Transilvania” din Brașov, Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca, Universitatea „Babeș - Bolyai” din Cluj Napoca, Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu, Universitatea Politehnică din Timișoara și Universitatea de Vest din Timișoara. Totodată, conform aceleiași surse, au fost aprobate locuri pentru studii în

limba maghiară la Universitatea „Babeș - Bolyai” din Cluj Napoca, Universitatea din Oradea, Universitatea de Medicină, Farmacie, Știință și Tehnologie „George Emil Palade” din Târgu Mureș și Universitatea de Arte din Târgu Mureș.

Nevoia identificată:

Din analizele realizate, rezultă nevoia clarificării aspectelor referitoare la înființarea și organizarea facultăților/ liniilor de studiu/ secțiilor de studiu/ programelor de studii cu predare în limba maternă, în scopul asigurării unei bune aplicări a prevederilor art. 135. Este nevoie ca această clarificare să fie realizată în baza unei evaluări funcționale independente.

Schimbări necesare:

1. Efectuarea unei evaluări funcționale independente privind modul de aplicare a art. 135 din Legea Educației Naționale prin care să se evidențieze aspectele funcționale sau disfuncționale, precum și potențialele modalități de remediere.
2. Conceperea și adoptarea unei Hotărâri de Guvern care să reglementeze aplicarea art. 135 din Legea Educației Naționale privind înființarea și organizarea facultăților/ liniilor de studiu/ secțiilor de studiu/ programelor de studii cu predare în limba maternă, în acord cu respectarea principiului autonomiei universitare.

12. Învățământul superior artistic și sportiv

Situația actuală:

Învățământul superior artistic și sportiv este reglementat prin art. 180 - 188 ale Legii Educației Naționale nr. 1/ 2011, astfel:

„Art. 180. - În învățământul superior artistic și sportiv, procesul educațional se desfășoară prin activități didactice și prin activități practice de creație și performanță.

Art. 181. - Instituțiile de învățământ superior artistic și sportiv, autorizate provizoriu sau acreditate, conform legii, pot organiza forme de învățământ prin cele 3 cicluri de studii universitare: ciclul I - studii universitare de licență, ciclul II - studii universitare de master și ciclul III - studii universitare de doctorat, incluzând doctoratul științific și doctoratul profesional, precum și programe de formare și dezvoltare profesională continuă.

Art. 182. - În învățământul superior artistic și sportiv, structura anului universitar poate fi adaptată în funcție de programul activităților practice specifice.

Art. 183. - În învățământul superior artistic și sportiv, practica studenților se desfășoară în universități: în centre de proiectare, ateliere artistice, studiouri muzicale, unități de producție teatrale și cinematografice, spații destinate performanței sportive, precum și în instituții din profilul artistic sau sportiv respectiv, pe bază de parteneriat instituțional.

Art. 184. - În învățământul superior artistic și sportiv, doctoratul științific sau profesional este o condiție pentru cariera didactică.

Art. 185. - Cercetarea prin creație artistică, proiectare și performanță sportivă se desfășoară individual sau colectiv, în centre de proiectare, laboratoare și ateliere artistice, studiouri muzicale, unități de producție teatrală și cinematografică, spații destinate performanței sportive.

Art. 186. - Evaluarea calității și clasificarea universităților artistice și sportive iau în considerare criteriile specifice creației artistice și performanței sportive.

Art. 187. - În învățământul superior artistic și sportiv, alocarea pe baze competiționale a fondurilor se face inclusiv în baza criteriilor specifice creației artistice și performanței sportive.

Art. 188. - Reglementarea altor aspecte specifice desfășurării activității din aceste domenii va fi realizată prin hotărâri ale Guvernului sau ordine ale ministrului educației, și cercetării, în concordanță cu prevederile legii și cu reglementările generale și sectoriale ale Uniunii Europene.”

După cum prevede Legea educației fizice și sportului nr. 69/2000, „Formarea licențiaților în educație fizică și sport, a profesorilor de educație fizică, a antrenorilor, a managerilor și a kinetoterapeuților se realizează în cadrul instituțiilor de învățământ superior acreditate sau autorizate în condițiile legii” (art. 59, alin. (1)), iar „Formarea continuă a specialiștilor cu studii superioare se face în condițiile legii. Formarea continuă a antrenorilor se face prin cursuri de perfecționare și stagii de pregătire, organizate de federațiile sportive naționale împreună cu instituțiile de învățământ superior acreditate sau autorizate în condițiile legii” (art. 60, alin. (1)). De asemenea, conform art. 29, alin. (3), în subordinea instituțiilor de învățământ superior de stat, se pot înființa, prin ordin al ministrului educației, la cererea universităților, cluburi sportive de drept public.

Totodată, așa cum prevăd art. 14 - 16 din Legea Educației Naționale nr. 1/ 2011:

„(14) Instituțiile de învățământ superior de stat pot alocă fonduri pentru cluburile sportive universitare și pot pune la dispoziția acestora baza materială a universității, în mod gratuit.

(15) Cluburile sportive universitare pot pune baza materială proprie la dispoziția universităților, în mod gratuit.

(16) Instituțiile de învățământ superior de stat pot prelua în subordinea lor cluburi sportive, caz în care devin ordonatori secundari de credite.”

În completarea acestor prevederi, au fost emise *Ordinul nr. 3126/2020 privind aprobarea Regulamentului-cadru de organizare și funcționare a cluburilor sportive universitare din subordinea instituțiilor de învățământ superior de stat*, respectiv *Ordinul nr. 5473/2017 pentru aprobarea Metodologiei privind evaluarea anuală a activității cluburilor sportive universitare și a fluxurilor aferente procesului de alocare a subvențiilor de la bugetul de stat pentru cluburile*

sportive studențești din subordinea Ministerului Educației Naționale și din subordinea instituțiilor de învățământ superior de stat.

Hotărârea nr. 24/2020 privind organizarea și funcționarea Ministerului Educației și Cercetării cuprinde câteva prevederi referitoare la „cluburile sportive studențești”, deși în Legea Educației Naționale nr. 1/ 2011 această sintagmă nu apare, fiind utilizată sintagma „cluburi sportive universitare”.

Astfel, art. 22 al Hotărârii nr. 24/2020 prevede că:

„(1) Instituțiile de învățământ superior de stat care funcționează în coordonarea Ministerului Educației și Cercetării sunt prevăzute în anexa nr. 6. (...)

(3) Cluburile sportive studențești cu personalitate juridică, înființate, potrivit legii, prin ordin al ministrului educației și cercetării, finanțate din venituri proprii și subvenții acordate de la bugetul de stat, prevăzute în anexa nr. 8, pot funcționa în subordinea instituțiilor de învățământ superior de stat prevăzute în anexa nr. 6. Subvențiile se acordă prin bugetul Ministerului Educației și Cercetării.”

De asemenea, în procesul de asigurare a calității, conform actualului set de indicatori de calitate ai ARACIS, activitatea cluburilor și bazelor sportive este monitorizată doar prin prisma indicatorului „IP. C.5.1.4. Servicii studențești”. Acest indicator este de fapt un indicator compozit care nu redă întocmai dinamica și consistența alocărilor bugetare și materiale ale instituțiilor de învățământ superior în această direcție.

Nevoia identificată:

Din analizele realizate, rezultă nevoia clarificării aspectelor referitoare la funcționarea și finanțarea cluburilor sportive în subordinea instituțiilor de învățământ superior de stat pentru a evita aplicarea neunitară a legislației. De aceea, este nevoie să se elaboreze o analiză comprehensivă asupra reglementărilor existente în acest moment în ceea ce privește atât din perspectiva Legii Educației Naționale nr. 1/2011, cât și din cea a Legii educației fizice și sportului

nr. 69/2000. Prin urmare, eventualele aspecte necesare clarificării aspectelor privind funcționarea și finanțarea cluburilor sportive universitare să se efectueze prin actualizarea Legii educației fizice și sportului nr. 69/2000.

O altă nevoie constă în introducerea în indicatorii de calitate dezvoltați de ARACIS a unui indicator distinct, de performanță, care să se refere explicit dinamica și consistența resurselor alocate de către instituțiile de învățământ superior în dezvoltarea cluburilor și bazelor sportive.

Schimbări necesare:

1. Revizuirea Legii educației fizice și sportului nr. 69/2000 astfel încât să fie actualizate aranjamentele de organizare, funcționare și finanțare a cluburilor sportive în subordinea instituțiilor de învățământ superior de stat în concordanță cu prevederile Legii Educației Naționale nr. 1/2011.
2. Modificarea Hotărârii nr. 24/2020 privind organizarea și funcționarea Ministerului Educației și Cercetării astfel încât sintagma „cluburile sportive studențești” să fie înlocuită cu sintagma „cluburi sportive universitare”.
3. Completarea setului de indicatori de calitate ai ARACIS cu un indicator distinct, de tipul măsurării performanței, care să se refere explicit la dinamica și consistența resurselor alocate în dezvoltarea cluburilor sau bazelor sportive din instituțiile de învățământ superior, precum și la rezultatele obținute în raport cu obiectivele stabilite.

13. Activitatea de cercetare și creație universitară

Situația actuală:

Activitatea de cercetare și creație universitară este reglementată prin intermediul articolelor 189 – 191 din Legea Educației Naționale nr. 1/ 2011, astfel:

„Art. 189. - (1) Activitatea de cercetare, dezvoltare, inovare și creație artistică din universități se organizează și funcționează pe baza legislației naționale și a Uniunii Europene în domeniu.

(2) Instituțiile de învățământ superior care și-au asumat ca misiune și cercetarea științifică au obligația să creeze structuri tehnico-administrative care să faciliteze managementul activităților de cercetare și a proiectelor de cercetare-dezvoltare derulate de personalul instituției. Aceste structuri deserveșc și răspund optim cerințelor personalului implicat în cercetare.

(3) Personalul implicat în activități de cercetare în institute, laboratoare sau centre de cercetare ale universității dispune, în limita proiectelor de cercetare pe care le coordonează, de autonomie și de responsabilitate personală, delegată de ordonatorul de credite, în realizarea achizițiilor publice și a gestionării resurselor umane necesare derulării proiectelor. Aceste activități se desfășoară conform reglementărilor legale în vigoare și fac obiectul controlului financiar intern.

Art. 190. - (1) La sfârșitul fiecărui an bugetar, conducerea universității prezintă senatului universitar un raport referitor la cuantumul regiei pentru granturile de cercetare și la modul în care regia a fost cheltuită.

(2) Cuantumul maximal al regiei pentru granturile și contractele de cercetare este stabilit de finanțator sau de autoritatea contractantă și nu poate fi modificat pe perioada derulării acestora.

Art. 191. - (1) Pentru granturile gestionate prin Autoritatea Națională pentru Cercetare Științifică, Ministerul Educației și Cercetări asigură un avans de până la 90% din valoarea grantului din momentul semnării contractului de finanțare. Pentru diferență, universitățile pot avansa fonduri din venituri proprii.

(2) Mobilitatea interinstituțională a personalului de cercetare după principiul „grantul urmează cercetătorul” este garantată prin prezenta lege și se realizează prin metodologii elaborate de autoritățile contractante. Titularul grantului răspunde public, conform contractului cu autoritatea contractantă, de modul de gestionare a grantului.”

Cu toate acestea, nu este reglementat modul în care se poate face transferul grantului de la o instituție de învățământ superior la alta, ceea ce poate ridica probleme beneficiarilor granturilor.

Nevoia identificată:

Din analizele realizate, rezultă nevoia clarificării aspectelor referitoare la transferul granturilor de cercetare între instituțiile de învățământ superior, aspecte care fac dificilă aplicarea principiului „grantul urmează cercetătorul”. Clarificările trebuie să țină cont de atât de specificul granturilor de cercetare, de condițiile stabilite de autoritatea finanțatoare, cât și de condițiile stabilite anterior de către instituțiile de învățământ superior privind punerea la dispoziție a facilităților și logisticii necesare la momentul conceperii cererii de finanțare (investiția inițială). Prin urmare, în vederea clarificării aspectelor referitoare la transferul granturilor de cercetare este primordial să se definească în mod unitar ce se înțelege prin sintagma „*beneficiar al grantului*”. De asemenea, clarificările trebuie să vizeze etapele implementării proiectelor de cercetare în care un eventual transfer ar fi posibil, precum și instrumentele compensatorii aplicate în vederea operaționalizării transferului.

Schimbări necesare:

1. Clarificarea sintagmei de „*beneficiar al grantului*”. Definierea ar trebui să fie particularizată/adekvată diverselor tipuri de granturi de cercetare sau situații de mobilitate și poate face obiectul unui ghid/îndrumar de practici convergente, inclusiv fundament pe studii de caz din alte state membre ale UE sau OECD.
2. Elaborarea și aprobarea unei Hotărâri de Guvern prin care să se reglementeze modalitățile de mobilitate/ transfer a granturilor de cercetare conform principiului „grantul urmează cercetătorul”.
3. Conceperea unei proceduri cadru la nivel de sistem, aprobate prin Ordin de Ministru, prin care să se ofere o îndrumare în operaționalizarea principiului „grantul urmează cercetătorul”.

14. Partenerii de dialog social

Situația actuală:

Art. 221 (2) din Legea Educației Naționale nr. 1/2011 menționează faptul că „în exercitarea atribuțiilor sale, Ministerul Educației și Cercetării colaborează cu Consiliul Național al Rectorilor sau cu alte structuri asociative ale universităților, cu autorități și asociații profesionale și științifice naționale și internaționale reprezentative, federații sindicale reprezentative la nivel de sector de activitate învățământ superior și cercetare, precum și cu federații studențești legal constituite la nivel național. Reprezentanții acestor structuri sunt parteneri de dialog social”, nefiind însă detaliată modalitatea de organizare și derulare a activităților de colaborare cu partenerii sociali.

Nevoia identificată:

Din analizele realizate, rezultă nevoia clarificării modului și a cadrului de colaborare între Minister, inclusiv alte autorități și agenții de specialitate, și partenerii sociali menționați de lege. Este nevoie să se asigure un cadru transparent și legitim de reprezentativitate, dar și de asumare publică a intereselor reprezentate în raport cu aspectele supuse consultării. În acest sens, este nevoie să se transpună prevederile *Memorandumului privind instituirea Registrului Unic al Transparenței Intereselor*, aprobat de Guvernul României la 29 septembrie 2016. De asemenea, este nevoie ca procesul de consultare să contribuie la buna aplicare a legislației interne și a celei europene referitoare la conflictele de interese, integritate și traficul de influență.

Schimbări necesare:

1. Elaborarea unei Metodologii, prin intermediul unui Ordin de ministru, care să reglementeze guvernanta dialogului social între Ministerul Educației și Cercetării, inclusiv în cazul altor autorități și agenții de specialitate din domeniul învățământului superior, și partenerii stipulați la art. 221 din Legea Educației Naționale nr. 1/2011. Metodologia trebuie să conțină și un Cod de conduită a partenerilor de dialog social ai Ministerului Educației și Cercetării, precum și ai autorităților și agențiilor de specialitate din domeniul învățământului superior.

2. Operaționalizarea unui registru al Ministerului Educației și Cercetării care să fie public și care să redea transparent, cu actualizare continuă și din oficiu, procesul de consultare a partenerilor de dialog social ai MEC, precum și ai autorităților și agențiilor de specialitate din domeniul învățământului superior. Registrul ar trebui să fie interoperabil/ interconectat cu Registrului Unic al Transparenței Intereselor gestionat de Secretariatul General al Guvernului. Registrul ar trebui să conțină în egală măsură informații referitoare la interesele partenerilor de dialog social în raport cu aspectele supuse consultării.

15. Patrimoniul instituțiilor de învățământ superior

Situația actuală:

Aspectele cu privire la patrimoniul instituțiilor de învățământ superior sunt reglementate de către Legea Educației Naționale nr. 1/2011 la art. 226, precizându-se: drepturile pe care le au instituțiile de învățământ superior asupra bunurilor din patrimoniul propriu, faptul că universitățile de stat pot avea în patrimoniu bunuri mobile și imobile din domeniul public sau din domeniul privat al statului, modalitățile de transmitere a bunurilor statului în proprietatea universităților de stat, modalitatea de atestare a dreptului de proprietate a universităților de stat asupra bunurilor din patrimoniul propriu, faptul că bunurile din patrimoniul unei universități de stat care se desființează trec în proprietatea statului.

De asemenea, în Legea Educației Naționale nr. 1/2011 se menționează posibilitatea de închiriere, pentru activități de învățământ, a bunurilor mobile și imobile din domeniul public sau din domeniul privat al statului aflate în patrimoniul instituțiilor de învățământ superior, dacă aceste bunuri sunt temporar disponibile, dar doar în condițiile unei metodologii aprobate prin ordin al ministrului educației și cercetării. Acest aspect a fost acoperit doar parțial – în privința bunurilor aflate în proprietatea publică a statului și în administrarea ministerului de resort, prin *Ordinul nr. 5115/2019 privind aprobarea Procedurii pentru reglementarea modului de avizare a închirierii bunurilor imobile, temporar disponibile, aflate în proprietatea publică a statului și administrarea Ministerului Educației Naționale, în vederea aprobării închirierii acestor bunuri prin hotărâre a*

Guvernului. Astfel, este generată o stare de confuzie la nivel de sistem, deoarece anumite componente al sistemului, mai ales cele care dețin statutul de autoritate publică, au dreptul de închiriere, pe când instituțiile de învățământ superior, deși sunt înzestrate cu autonomie instituțională, nu au operaționalizat *de jure* acest drept.

Nevoia identificată:

Din analizele realizate, rezultă nevoia clarificării aspectului privind posibilitatea de închiriere, pentru activități de învățământ, a bunurilor mobile și imobile din domeniul public sau din domeniul privat al statului aflate în patrimoniul instituțiilor de învățământ superior, temporar disponibile.

Schimbări necesare:

1. Revizuirea articolului 226 din Legea Educației Naționale nr. 1/2011 prin introducerea prevederilor referitoare la posibilitatea de închiriere, pentru activități de învățământ, a bunurilor mobile și imobile din domeniul public sau din domeniul privat al statului aflate în patrimoniul instituțiilor de învățământ superior, temporar disponibile.
2. Elaborarea și aprobarea prin Ordin de ministru al educației naționale și cercetării a unei metodologii privind închirierea pentru activități de învățământ, a bunurilor mobile și imobile din domeniul public sau din domeniul privat al statului aflate în patrimoniul instituțiilor de învățământ superior, temporar disponibile.

16. Consilierea și orientarea în carieră

Situația actuală:

Conform Legii Educației Naționale nr. 1/2011, înființarea de Centre de Consiliere și Orientare în Carieră de către instituțiile de învățământ superior este obligatorie, însă în ceea ce

privește finanțarea acestora, conform *Ordinului nr. 650/2014 pentru aprobarea Metodologiei-cadru privind organizarea și funcționarea centrelor de consiliere și orientare în carieră în sistemul de învățământ superior din România*: „finanțarea CCOC se face prin bugetul consolidat al universității. În scopul asigurării/dezvoltării activității CCOC, instituția de învățământ superior poate atrage fonduri nerambursabile și alte resurse extrabugetare.”

În acest context, pe de o parte se constată faptul că deși în fiecare instituție de învățământ superior există câte o structură cu rol de consiliere și orientare în carieră, în realitate în puține instituții de învățământ superior acestea sunt cu adevărat funcționale. Pe de altă parte, centrele de consiliere și orientare în carieră sunt permanent în riscul de a nu fi finanțate suficient pentru a-și putea desfășura activitatea la un nivel suficient din punct de vedere cantitativ și calitativ, în această direcție Alianța Națională a Organizațiilor Studențești din România (ANOSR) recomandând în analiza „Recomandările studenților privind noul cadru legislativ din sfera învățământului superior. Perspectiva ANOSR” din 2019 ca raportul între numărul consilierilor în carieră/ psihologilor centrului de consiliere și orientare în carieră și numărul de studenți înmatriculați dintr-o instituție de învățământ superior să fie crescut de la minimum 1/ 2000 la minimum 1/1000.

De asemenea, conform art. 352 (2) din Legea Educației Naționale nr. 1/2011, care prevede: „se înființează și vor funcționa, în toate instituțiile de învățământ superior, centre de consiliere și orientare în carieră pentru elevii din anii terminali, studenți și absolvenți, în cadrul cărora vor funcționa unități de analiză și gestiune previzională a solicitărilor pieței muncii”, reiese faptul că adresabilitatea centrelor de consiliere și orientare în carieră din instituțiile de învățământ superior trebuie să acopere și nevoile specifice de îndrumare ale elevilor din anii terminali, în procesul de tranziție din învățământul preuniversitar la învățământul superior, cât și pe cele ale absolvenților de studii superioare, în procesul de tranziție de la studii la viața activă. De asemenea, centrele de orientare în carieră nu dispun de platforme specifice oferirii serviciilor de consiliere și îndrumare în carieră în regim on-line.

Deși există inițiative la nivel național de acțiune convergent și unitar în direcția întăririi cadrului normativ și structural, până la acest moment nu s-a reușit să se contureze un astfel de cadru de acțiune colectivă, un gen de consorțiu al centrelor de consiliere și orientare în carieră.

Nevoia identificată:

Din analizele realizate, rezultă nevoia asigurării clarificării aspectelor ce țin de rolul, organizarea, funcționarea și finanțarea centrelor de consiliere și orientare în carieră. Aceste clarificări trebuie să se refere inclusiv la elemente precum creșterea nivelului de profesionalizare a consilierilor în carieră, inclusiv prin mecanisme de recunoaștere certificată, autorizare și evaluare profesională periodică. De asemenea, aceste clarificări trebuie să pună accentul și pe creșterea impactului calității consilierii și orientării în carieră în cadrul evaluărilor aferente procesului de asigurare a calității învățământului superior.

O altă nevoie constă în faptul că CCOC trebuie să ofere o informare periodică, fundamentată pe evidențe robuste, referitoare la parcursul profesional al absolvenților respectivelor instituții de învățământ superior. În acest sens, aceste structuri de suport al instituțiilor de învățământ superior trebuie să dezvolte inclusiv platforme de relaționare și comunicare cu foștii studenți. De aceea, ele trebuie să fie înzestrate corespunzător, atât din punct de vedere al resurselor umane, cât și din punct de vedere logistic și financiar.

De actualitate este nevoia care se referă la faptul că, prin instrumentele pe care le au la dispoziție, CCOC sunt chemate de către conducerile instituțiilor de învățământ superior să ofere analize referitoare la previzionare/ prefigurarea necesităților, pe termen mediu și lung, în materie de competențe profesionale și transversale. Această nevoie este în convergență cu prioritățile agendei europene în materie de dezvoltarea competențelor profesionale (a se vedea Comunicarea Comisiei Europene privind o nouă agendă a UE pentru învățământul superior).

O altă nevoie se referă la digitalizarea proceselor și serviciilor de consiliere și orientare profesională. În contextul pandemiei generate de COVID-19 s-a putut constata sistarea activității acestor structuri. Astfel, studenții nu au putut beneficia de asistență și îndrumare tocmai în perioada

în care aveau nevoie de acest sprijin. Existența unor servicii sub formă digitală ar fi diminuat semnificativ de mult această stare de fapt.

De asemenea, pentru a putea depăși diversele provocări instituționale și structurale, este evidentă nevoia de a acționa într-un consorțiu tematic, asemeni consorțiului ANELIS PLUS - structură asociativă dedicată accesului la literatura științifică electronică.

Schimbări necesare:

1. Elaborarea și propunerea spre aprobare a unei Hotărâri de Guvern care să ofere normele de aplicare a art. 352 (2) din Legea Educației Naționale nr. 1/2011. Hotărârea de Guvern trebuie să reglementeze modul de organizare, funcționare, finanțare, asigurare a calității și autorizare/acreditare a Centrelor de Consiliere și Orientare în Carieră de către instituțiile de învățământ superior.
2. Actualizarea Metodologiei de evaluare externă, a standardelor, a standardelor de referință și a listei indicatorilor de performanță a Agenției Române de Asigurare a Calității în Învățământul Superior astfel încât una dintre secțiuni să se refere explicit la modul de funcționare a Centrelor de Consiliere și Orientare în Carieră de instituțiile de învățământ superior supuse procesului de evaluare instituțională periodică.
3. Operaționalizarea unui registru național al Centrelor de Consiliere și Orientare în Carieră, sub formă de platformă on-line, care să conțină informații la zi privind respectarea prevederilor normative referitoare la funcționarea acestora precum și publicarea sub formă structurată a rezultatelor activității acestora (cum ar fi: număr de studenți consiliați, număr de evenimente organizate, studii și analize de monitorizare a traseului profesional al absolvenților, studii și analize privind previzionarea nevoilor de competențe ș.a.).
4. Elaborarea și aprobarea, prin Ordin de ministru, a unei metodologii de recunoaștere certificată, autorizare și evaluare profesională periodică a consilierilor de orientare în carieră.

5. Digitalizarea serviciilor de consiliere și orientare profesională, inclusiv prin intermediul unor platforme de e-learning. Digitalizarea poate fi realizată în cadrul unui consorțiu tematic al centrelor de consiliere și orientare profesională.

17. Promovarea educației antreprenoriale

Situația actuală:

Legea Educației Naționale nr. 1/2011 conține foarte puține referiri la dezvoltarea competențelor antreprenoriale. Totuși, *Ordinul nr. 3262/2017 privind organizarea și funcționarea de societăți antreprenoriale studențești în sistemul de învățământ superior din România* definește societățile antreprenoriale studențești (SAS) ca fiind un „mecanism de sprijinire, dezvoltare și încurajare a spiritului antreprenorial în mediul universitar, în special în rândul studenților și absolvenților de învățământ superior, în vederea creșterii competitivității universităților din România”.

Pe de altă parte, Legea nr. 102/2016 privind incubatoarele de afaceri menționează la art. 6, unde sunt enumerate tipurile de incubatoare de afaceri care pot fi dezvoltate, inclusiv: „incubator academic de afaceri - vizează IMM-urile a căror activitate rezidă în aplicarea sau utilizarea activității de cercetare-dezvoltare din cadrul unei universități ori institut de cercetare sau dezvoltă inițiativa antreprenorială din mediul universitar, având ca obiectiv reținerea tinerilor în comunitate și comercializarea tehnologiilor elaborate și dezvoltate de studenți sau de facultate.”

În contextul implementării Agendei UE pentru învățământul superior, instituțiile de învățământ superior sunt chemate să creeze o cultură a inovării și a spiritului antreprenorial orientată spre exterior. Astfel, toate formele de studii superioare ar trebui să urmărească să înzestreze studenții cu competențe specifice acțiunii antreprenoriale care să conducă la conceperea și aplicarea unor idei noi, precum și la urmărirea de obținere a unor rezultate sustenabile.

Pe de o parte, Ministerul Educației și Cercetării consideră că facilitarea activităților societăților antreprenoriale studențești constituie un element de excelență în instituțiile de învățământ superior. Astfel, în cadrul Fondului pentru dezvoltare instituțională, reglementat prin intermediul art. 197, din Legea Educației Naționale nr. 1/2011, începând cu anul 2016 a fost introdus nou domeniu strategic (domeniul 5), dedicat înființării și susținerii activităților societăților antreprenoriale studențești. Cu toate acestea, prin intermediul acestui instrument de finanțare sunt finanțate puține proiecte în această direcție și, exceptând fondurile europene structurale și de investiții, în prezent la nivel intern nu mai există alte oportunități de finanțare a acestor inițiative antreprenoriale studențești. În consecință, măsurile de promovare a educației antreprenoriale nu sunt generalizate, în creștere și expansiune la nivelul întregului sistem de învățământ superior (a se vedea analiza Euridice din 2019 referitoare la calitatea învățământului superior și corelarea cu piața muncii). De asemenea, la nivel de sistem sunt destul de puțini mentori antreprenori, care să fie implicați în procesul de instituționalizare a unei culturi a educației antreprenoriale și a spiritului antreprenorial în rândul studenților.

Nevoia identificată:

Din analizele realizate, rezultă atât nevoia detalierii unei viziuni integrate despre modul de dezvoltare a competențelor antreprenoriale și de stimulare a antreprenoriatului în rândul studenților de către instituțiile de învățământ superior, cât și cea a asigurării convergenței între actele normative care fac referiri la acest subiect. O altă nevoie constă în diversificarea mecanismelor de sprijin a activităților societăților antreprenoriale studențești. De asemenea, este nevoie ca studenții să dispună de servicii de îndrumare și contexte de învățare mutuală/ colegială din partea unor mentori/ facilitatori antreprenoriali.

Schimbări necesare:

1. Completarea art. 197, 199, 202 și 203 din Legea Educației Naționale nr. 1/2011 cu amendamente care să conducă la generarea unei viziuni integrate, precum și la fundamentarea nevoii de întărire a rolului instituțiilor de învățământ superior în promovarea educației

- antreprenoriale în rândul studenților. De asemenea, modificările aduse trebuie să se coreleze cu prevederile Legii nr. 102/2016 privind incubatoarele de afaceri.
2. Actualizarea Ordinului nr. 3262/2017 privind organizarea și funcționarea de societăți antreprenoriale studențești în sistemul de învățământ superior din România prin introducerea aspectelor noi care derivă din completările aduse la articolele din Legea Educației Naționale nr. 1/2011 menționate la punctul de mai sus. Actualizarea actului normativ trebuie să conducă la creșterea numărului de SAS-uri și la expansiunea și diversificarea acestora pe toate ramurile economiei naționale.
 3. Operaționalizarea Registrului național al mentorilor antreprenori.

18. Relația dintre sistemul de învățământ superior și piața muncii

Situația actuală:

Prin art. 220 din Legea Educației Naționale nr. 1/2011 se prevede că în termen de 12 luni de la intrarea în vigoare a legii se va elabora un „un sistem de indicatori statistici de referință pentru învățământul superior, corelat cu sistemele de indicatori statistici de referință la nivel european din domeniu,” care va servi scopului de a monitoriza eficiența managementului, echitatea și relevanța învățământului superior în raport cu piața muncii, acesta urmând să fie aprobat prin hotărâre a Guvernului. Cu toate acestea, până în prezent, nu a fost publicat un astfel de act normativ. Anual se elaborează în schimb rapoarte privind starea învățământului superior prin utilizarea unor indicatori din cadrul Sistemului Național de Indicatori pentru Educație. Dacă în ceea ce privește eficiența managementului universitar autoritățile publice invocate în cuprinsul art. 220 se bazează în mare parte pe date administrative furnizate de universități, acest lucru nu este valabil și pentru componenta de relevanță a învățământului superior în raport cu piața muncii. Astfel, autoritățile românești nu dețin date credibile care ar putea reliefa cel puțin următoarele aspecte:

- gradul de concordanță între cerințele locurilor de muncă disponibile pe piață (așteptările angajatorilor) și competențele pe care le dețin absolvenții;
- nivelul de discrepanțe între așteptările absolvenților și condițiile și beneficiile oferite de locurile de muncă disponibile;
- gradul de accesibilitate a informațiilor referitoare la perspectivele și sustenabilitatea locurilor de muncă disponibile;
- modul de preocupare a studenților asupra subiectului carierei/ ocupării profesionale;
- modul de luare a deciziilor cu privire la carieră;
- sursele de informare de încredere asupra subiectului carierei/ ocupării profesionale;
- accesibilitatea și eficiența serviciilor de îndrumare în carieră (consiliere și orientare în carieră);

Cu certitudine, definirea unor indicatori suficient de amplii pentru măsurarea relevanței învățământului superior în raport cu piața muncii constituie o provocare. Însă, provocările pot fi depășite prin exersarea aplicării unor abordări metodologice și instrumente aferente care să fie îmbunătățite pe parcurs.

În propunerea Comisiei Europene privind implementarea fondurilor europene pentru perioada 2021-2027 este prevăzută o condiție favorizantă referitoare la existența unui cadru de politică strategică pentru sistemul de educație și formare, la toate nivelurile. Astfel, unul dintre criteriile de îndeplinire a acestei condiții favorizante se referă la existența și funcționarea unor sisteme de anticipare și previziuni privind competențele, bazate pe date concrete, precum și mecanisme și servicii de monitorizare a parcursului profesional al absolvenților, pentru furnizarea de orientări eficiente și de calitate studenților de toate vârstele. Criteriul derivă din Comunicarea Comisiei Europene privind o nouă agendă a UE pentru învățământul superior. În prezent, în România nu există un mecanism funcțional de anticipare și previziuni privind competențele. În cazul monitorizării parcursului socio-profesional al absolvenților de studii superioare mecanismele de monitorizare a absolvenților, în cel mai bun caz sunt sub-utilizate (a se vedea constatările din analizele proiectului SIPOCA 3). Cu toate că în anii 2010-2015 au fost realizate la nivel național, prin intermediul unor proiecte cu finanțare europeană ce au asigurat analizarea acestei dimensiuni în cazul câtorva promoții, mecanismul conceput și experimentat în mai multe etape nu a mai fost

continuat, fiind acum în cea mai mare parte neoperațional. Pe de o parte, abordarea, metoda și instrumentele dezvoltate nu au intrat în uzul/ rutina procedurală ordinară a instituțiilor de învățământ superior participante la acest exercițiu. Pe de altă parte, nici autoritățile publice de specialitate, nici partenerii sociali sau reprezentanții principalilor angajatori nu au solicitat analize fundamentate pe dovezi privind parcursul profesional al absolvenților. În contextul actual al îndeplinirii acestei condiții favorizante se intenționa depunerea unui proiect finanțat din POCU 2014-2020, care este planificat să fie demarat în luna mai 2020 (a se vedea Memorandumul cu Tema: Stadiul măsurilor necesare îndeplinirii condițiilor favorizante 2021-2027, discutat și adoptat în ședința de guvern din 26 martie 2020). Trebuie precizat faptul că, în comparație cu condiționalitățile ex-ante aferente perioadei 2014-2020, condițiile favorizate pentru viitoarea perioadă de programare sunt mult mai stricte și sunt aplicabile direct la nivelul fondului european vizat – în acest caz este vorba despre Fondul Social European. Îndeplinirea acestora se monitorizează permanent, până la finalul perioadei de implementare. Neîndeplinirea, în orice fază a exercițiului financiar, conduce la imposibilitatea transmiterii de către autoritățile românești a cerilor de plată către Comisia Europeană în vederea decontării cheltuielilor. Ori, așa cum sunt enunțate prioritățile actuale de investiții din fondurile europene pentru următoarea perioadă financiară, acest obiectiv de intervenție are o pondere destul de însemnată din anvelopa bugetară alocată României.

Nevoia identificată:

Din analizele realizate, rezultă următoarele nevoi:

- instituționalizarea unui cadru metodologic național unitar de realizare a unor studii periodice, fundamentate pe metodologii robuste și de încredere, anticiparea și previziunea privind competențele specifice învățământului superior, precum și monitorizarea parcursului profesional al absolvenților din învățământul superior. Acest cadru metodologic trebuie să instituie și un set de indicatori adecvați și cuprinzători pentru măsurarea relevanței învățământului superior în raport cu piața muncii;

- instituirea și finanțarea unui program permanent de monitorizare a parcursului socio-profesional al absolvenților de studii superioare, astfel încât să poate fi realizate în mod constant analize sistematice, care să permită urmărirea tendințelor și să poată furniza date fiabile pentru adaptarea strategiilor instituțiilor de învățământ superior;
- identificarea de noi modalități de stimulare a colaborării și parteneriatului între instituțiile de învățământ superior și reprezentanți ai pieței muncii pentru a facilita tranziția de la studii la viața activă.

Schimbări preconizate:

1. Elaborarea și aprobarea unei Hotărâri de Guvern care să transpună prevederile art. 220 din Legea Educației Naționale nr. 1/2011. Actul normativ trebuie să instituie cel puțin un sistem național unitar de colectare a evidențelor, inclusiv cele provenite din date statistice și administrative, privind echitatea și relevanța învățământului superior în raport cu piața muncii. Astfel, acesta va reglementa modalitatea de operaționalizare, funcționare și finanțare a unui proces de național de colectare continuă a evidențelor privind anticiparea și previziunea competențelor specifice învățământului superior, precum și monitorizarea parcursului profesional al absolvenților din învățământul superior. Actul administrativ va institui și defini un set de indicatori adecvați și cuprinzători pentru măsurarea relevanței învățământului superior în raport cu piața muncii. De asemenea, în fundamentarea sa, actul normativ trebuie să invoce art. 124 din Legea 1/2011 care se referă la răspunderea publică a instituțiilor de învățământ superior;
2. Elaborarea și aprobarea prin Ordin de ministru a unei metodologii-cadru privind anticiparea și previziunea competențelor specifice învățământului superior;
3. Elaborarea și aprobarea prin Ordin de ministru a unei metodologii-cadru privind monitorizarea parcursului profesional al absolvenților din învățământul superior;
4. Prezentarea anuală a unui raport comprehensiv privind relevanța învățământului superior în raport cu piața muncii. Acest raport trebuie să se bazeze pe rezultatele studiilor realizate ca urmare a aplicării metodologiilor-cadru la nivelul instituțiilor de învățământ superior.

19. Digitalizarea învățământului superior

Situația actuală:

Una dintre primele măsuri pentru susținerea utilizării TIC în educație în România a fost introdusă prin *Legea nr. 269/2004 privind acordarea unui ajutor financiar în vederea stimulării achiziționării de calculatoare*, în vigoare și astăzi, care prevede acordarea unui sprijin în valoare de 200 de euro (echivalentul în lei) pentru cumpărarea de calculatoare de către elevii și studenții cu vârsta de până la 26 de ani provenind din familii cu venituri reduse (în prezent cu un venit brut pe membru de familie de maximum 250 de lei). Trebuie subliniat faptul că valoarea sprijinului acordat nu a fost niciodată actualizată din 2004 până în prezent.

Legea Educației Naționale nr. 1/ 2011 conține foarte puține referiri la subiectul digitalizării în relație cu învățământul superior. Una dintre acestea privește forma de organizare la distanță a programelor de studii, „caracterizată prin utilizarea unor resurse electronice, informatice și de comunicații specifice, activități de autoînvățare și autoevaluare completate de activități specifice de tutorat” (art. 139, litera c)).

Totuși, România a urmărit să se alinieze la *Agenda Digitală pentru Europa 2020*, prin includerea educației în Domeniul de acțiune 2, unul dintre cele patru domenii de acțiune ale *Strategiei Naționale privind Agenda Digitală pentru România 2020*, adoptată în 2015. Pe tema educației, *Strategia Națională privind Agenda Digitală pentru România 2020* face referiri la linii de dezvoltare și de acțiune precum utilizarea de Resurse Educaționale Deschise și a Web 2.0, învățare și evaluare bazate pe proiecte, e-Portofoliul rezultatelor elevului sau studentului, dezvoltarea de conținuturi și interacțiuni digitale de învățare, realizarea de arhive digitale de conținuturi educaționale, utilizarea de platforme de educație on-line pentru învățarea pe tot parcursul vieții.

Pe de altă parte, în ceea ce privește dezvoltarea de platforme electronice cuprinzând date aferente sistemului de învățământ superior, Legea Educației Naționale nr. 1/ 2011 face referire la Registrul Matricol Unic al Universităților din România (RMUR), „o bază de date electronică în care sunt înregistrați toți studenții din România din universitățile de stat sau particulare acreditate ori autorizate să funcționeze provizoriu, precum și studenții-doctoranzi din Academia Română. Registrele matricole ale universităților și al Academiei Române devin parte a RMUR, asigurându-se un control riguros al diplomelor” (art. 201, alin. (1)). RMUR a devenit operațional din 2016, iar pentru colectarea de date statistice au fost dezvoltate și alte platforme, precum Platforma Națională de Colectare a Datelor Statistice pentru Învățământul Superior (ANS).

Nevoia identificată:

Din analizele realizate, rezultă nevoia unei abordări mai consistente a subiectului digitalizării învățământului superior, prin includerea unor prevederi care să răspundă nevoilor actuale în acest sens ale sistemului de învățământ. Prevederile ar trebui să fie unitare și să prevadă mecanisme de interoperabilitate cu diverse sisteme informatice implementate în România (cum ar fi cele 36 de evenimente de viață sau sistemul Unic de Management al Informației pentru Instrumentele Structurale – SMIS), precum și cu alte sisteme digitale specifice proceselor de învățare (cum ar fi platforma Anelis-Plus, sau alte sisteme de acces la literatura științifică).

În vederea eficientizării proceselor educaționale este nevoie să se realizeze și o cartografiere a sistemelor informatice utilizate în instituțiile de învățământ superior, precum și a capacităților hardware disponibile pentru digitalizarea integrală a procesului educațional din învățământul superior. Criza generată de pandemia COVID-19 a demonstrat faptul că resursele electronice utilizate de către universități în furnizarea de servicii de tip e-learning sunt destul de limitate, iar capacitățile hardware sunt subestimate pentru traficul de date în asemenea situații. De aceea, este evidentă nevoia de operaționalizare a unui mecanism de gestionare partajată a capacităților hardware disponibile la nivel național, inclusiv prin dezvoltarea unui sistem de cloud național pentru domeniul învățământului superior.

Schimbări necesare:

1. Dezvoltarea unui capitol distinct în Legea Educației Naționale în care să se reglementeze unitar aspectele referitoare la digitalizarea proceselor educaționale și managementul sistemelor informatice dezvoltate în acest sens, precum și asigurarea interoperabilității dintre acestea. Aceasta ar presupune o rearanjare a legii, prin mutarea în respectivul capitol a articolelor referitoare la art. 200, 201, precum și a paragrafelor din art. 216 care se referă la RMUR.
2. Conceperea unei Hotărâri de Guvern prin care să se reglementeze funcționarea sistemelor informatice specifice procesului educațional din învățământul superior (management și e-learning). Pe lângă alte principii de guvernare a sistemelor electronice, acest act normativ ar trebui să se fundamenteze pe considerentul promovării și utilizării datelor deschise (Open Data) și a bazelor de date de dimensiuni mari (Big Data) sau acelor colectate din surse alternative de date pentru analizarea acestora și furnizarea de dovezi empirice la nivel național;
3. Dezvoltarea unui registru național al platformelor digitale utilizate de către instituțiile de învățământ superior în procesul de management și de învățământ propriu-zis.
4. Conceperea unei viziuni naționale privind digitalizarea învățământului superior din România în contextul utilizării noii generații de tehnologii informaționale și de comunicații (5G).
5. Dezvoltarea unui sistem de tip cloud național pentru domeniul învățământului superior care să permită acces federat la o capacitate ridicată de transfer și stocare de date.

20. Formarea persoanelor care doresc să devină cadre didactice

Situația actuală:

În conformitate cu Legea Educației Naționale nr. 1/2011, art. 238: „Studentii și absolvenții de învățământ superior care optează pentru profesiunea didactică au obligația să aprobe cursurile unui master didactic cu durata de 2 ani ori programele de formare psihopedagogică de nivel I, respectiv II, acreditate conform legii.” Mențiuni suplimentare în privința masterului didactic sunt

aduse și prin Ordonanța nr. 9/2018 privind modificarea și completarea unor acte normative în domeniul educației.

Nevoia identificată:

Din analizele realizate, rezultă nevoia clarificării situațiilor și condițiilor în care această prevedere se aplică în cazul cadrelor didactice din învățământul superior. De asemenea, este nevoie să se clarifice calea de urmat în cazul cadrelor didactice care nu au absolvit programe de formare psihopedagogică de nivel I, respectiv II sau masterat didactic, sau a persoanelor care intenționează să urmeze profesia didactică, dar nu au acces la astfel de programe de formare/ studii. Este nevoie să se instituționalizeze și în cazul acestei situații practica validării și recunoașterii competențelor și pentru persoanele care intenționează să urmeze profesia didactică și și-au dezvoltat aceste competențe prin învățare non-formală sau informală.

Schimbări preconizate:

1. Introducerea unor amendamente la art. 293 și 294 din Legea Educației Naționale nr. 1/2011 prin care să se clarifice dacă cadrele didactice din învățământul superior sunt obligate să dețină o calificare aferentă programelor de formare psihopedagogică de nivel I, respectiv II sau masterat didactic.
2. Elaborarea și aprobarea unei Hotărâri de Guvern prin care să se ofere posibilitatea acelor cadre didactice care nu au absolvit programe de formare psihopedagogică de nivel I, respectiv II sau masterat didactic, prin-un mecanism de evaluare și certificare a competențelor, să-și valideze competențele dobândite de-a lungul activității didactice. În egală măsură, actul normativ trebuie să prevadă și posibilitatea de validare a competențelor și pentru persoanele care intenționează să urmeze profesia didactică și și-au dezvoltat aceste competențe în prin învățare non-formală sau informală.

21. Învățarea pe tot parcursul vieții

Situația actuală:

Deși la nivel național există o *Strategie națională de învățare pe tot parcursul vieții 2015-2020*, strategie care este în proces de actualizare în vederea extinderii până în 2030, iar Legea Educației Naționale nr. 1/2011 abordează subiectul învățării pe tot parcursul vieții, se evidențiază lipsa mai multor acte normative a căror emitere a fost menționată în lege.

Astfel, prin art. 356 (1), Legea Educației Naționale nr. 1/2011 prevede, pentru toți copiii născuți după intrarea în vigoare a legii, faptul că: „statul sprijină dreptul la învățare pe tot parcursul vieții prin acordarea sumei reprezentând echivalentul în lei a 500 euro, calculat la cursul de schimb leu/euro comunicat de Banca Națională a României și valabil la data plății, fiecărui copil cetățean român, la nașterea acestuia. Suma este acordată în scop educațional în beneficiul titularului, din bugetul de stat, prin bugetul Ministerului Muncii și Protecției Sociale.” Deși art. 356 (5) menționează că „metodologia prin care se certifică faptul că sumele au fost cheltuite pentru educația permanentă se elaborează de către Ministerul Educației și Cercetării,” iar conform art. 356 (7): „normele privind deschiderea, gestionarea și accesul la contul pentru educație permanentă se aprobă prin hotărâre a Guvernului,” până la acest moment nu au fost publicate astfel de acte normative. În aceeași ordine de idei, chiar dacă au fost lansate și o serie de programe guvernamentale, cum ar fi „Investește în tine”, acestea în continuare nu prezintă un interes sporit din partea populației, mai ales în ceea ce privește înscrierea la programele de formare profesională continuă de scurtă sau lungă durată oferite de către instituțiile de învățământ superior.

De asemenea, deși prin art. 357 (1), Legea Educației Naționale nr. 1/2011 prevede că: „Ministerul Educației și Cercetării, împreună cu Ministerul Muncii și Protecției Sociale, cu Ministerul Culturii și cu Agenția Națională pentru Calificări, stabilește normele metodologice de elaborare a statutului și rutei de profesionalizare a personalului care lucrează în domeniul educației permanente, aprobat prin hotărâre a Guvernului,” până la acest moment nu a fost publicată o astfel de hotărâre de guvern. Trebuie menționat faptul că subiectul referitor la învățarea pe tot parcursul vieții face obiectul condiției favorizante 12, de îndeplinire a criteriului subsecvent referitor la existența unor măsuri care să vizeze adulții cu calificări și competențe reduse și persoanele

provenind din medii socioeconomice dezavantajate. Astfel, neîndeplinirea acestei condiții va conduce la imposibilitatea transmiterii cererilor de plată către Comisia Europeană, pe de o parte, precum și la întârzierea acreditării programelor operaționale prin care se vor sprijini intervențiile referitoare la învățarea pe tot parcursul vieții aflate în prezent în proces de concepere.

Nevoia identificată:

Din analizele realizate, rezultă în primul rând nevoia clarificării situației actelor normative care urmau să reglementeze în detaliu aspecte cu privire la învățarea pe tot parcursul vieții. O altă nevoie se referă la a acorda instituțiilor de învățământ superior stimulente în vederea diversificării, după caz particularizării, ofertei de programe de învățare pe tot parcursul vieții oferite diverselor categorii sociale, profesionale și de vârstă. În egală măsură, este nevoie și de consolidarea sistemului de asigurare a calității acestui tip de programe de învățare, inclusiv a modului de acreditare/ autorizare a programelor de învățare pe tot parcursul vieții.

Schimbări preconizate:

1. Conceperea și aprobarea, prin intermediul unei Hotărâri de Guvern, a normelor de aplicare a prevederilor Titlului V din Legea Educației Naționale nr. 1/2011;
2. Introducerea unui domeniu strategic distinct dedicat dezvoltării și promovării programelor de învățare pe tot parcursul vieții Fondului pentru dezvoltare instituțională, reglementat prin intermediul art. 197, din Legea Educației Naționale nr. 1/2011;
3. Actualizarea sistemului național de asigurare a calității, inclusiv a metodologiei de autorizare și acreditare a programelor de învățare pe tot parcursul vieții (metodologiile gestionate de ARACIS; ANC – inclusiv cele ale CNFPA, MEC ș.a.), în vederea instituirii un proces convergent și coerent de acreditare/ autorizare, respectiv evaluare a calității.

B. Aspecte supra-reglementate

1. Finanțarea învățământului superior

Situația actuală:

Legea Educației Naționale nr. 1/2011 prevede mecanismul de finanțare de la bugetul de stat a instituțiilor de învățământ superior, acesta cuprinzând mai multe tipuri de finanțare:

- finanțare de bază, pentru instituții de învățământ superior de stat: „prin granturi de studii calculate pe baza costului mediu per student echivalent, per domeniu, per cicluri de studiu și per limbă de predare. Granturile de studii vor fi alocate prioritar spre acele domenii care asigură dezvoltarea sustenabilă și competitivă a societății, iar în interiorul domeniului, prioritar, celor mai bine plasate programe în ierarhia calității acestora, numărul de granturi de studii alocate unui program variind în funcție de poziția programului în această ierarhie” (art. 223 (4) din Legea Educației Naționale nr. 1/2011);
- finanțare suplimentară (pentru încurajarea excelenței în instituțiile de învățământ superior), pentru instituții de învățământ superior de stat și instituții de învățământ superior particulare: „universităților li se alocă o finanțare suplimentară, în sumă, la nivel național, de minimum 30% din suma alocată la nivel național universităților de stat ca finanțare de bază, pe baza criteriilor și a standardelor de calitate stabilite de Consiliul Național al Finanțării Învățământului Superior și aprobate de Ministerul Educației și Cercetări” (art. 197, lit. a) din Legea Educației Naționale nr. 1/2011);
- fonduri de dezvoltare instituțională (pentru încurajarea excelenței în instituțiile de învățământ superior), pentru instituții de învățământ superior de stat: „universităților de stat li se alocă un fond distinct pentru dezvoltarea instituțională, din bugetul alocat Ministerului Educației și Cercetări. Fondul de dezvoltare instituțională se adresează celor mai performante instituții de învățământ superior din fiecare categorie și se alocă după

criterii competitive bazate pe standarde internaționale” (art. 197, lit. b) din Legea Educației Naționale nr. 1/2011);

- finanțare complementară, pentru instituții de învățământ superior de stat: „a) subvenții pentru cazare și masă; b) fonduri alocate pe bază de priorități și norme specifice pentru dotări și alte cheltuieli de investiții și reparații capitale; c) fonduri alocate pe baze competiționale pentru cercetarea științifică universitară; d) fonduri alocate pentru cluburile sportive universitare” (art. 223 (6) din Legea Educației Naționale nr. 1/2011);
- fondurile pentru burse și protecție socială a studenților, pentru instituții de învățământ superior de stat: „fondurile pentru burse și protecție socială a studenților se alocă în funcție de numărul de studenți de la învățământul cu frecvență, fără taxă de studii” (art. 223 (9) din Legea Educației Naționale nr. 1/2011);
- fondurile pentru finanțarea de obiective de investiții, pentru instituții de învățământ superior de stat;
- „burse pentru sprijinirea românilor de pretutindeni, care doresc să studieze în cadrul unităților și instituțiilor de învățământ superior de stat din România” (art. 224 (1) din Legea Educației Naționale nr. 1/2011);
- „burse pentru cetățenii străini care doresc să studieze în cadrul unităților și instituțiilor de învățământ superior de stat din România” (art. 224 (2) din Legea Educației Naționale nr. 1/2011);
- finanțare preferențială, în baza propunerilor CNFIS, pentru „programele de studii de master și doctorat în științe și tehnologii avansate, cele care se desfășoară în limbi de circulație internațională, precum și doctoratele în cotutelă cu universități de prestigiu din străinătate” (art. 225 (1) din Legea Educației Naționale nr. 1/2011).

De asemenea, instituțiile de învățământ superior mai pot primi alocări și din fondul pentru finanțarea situațiilor speciale, în conformitate cu *Ordinul 3132/2020 privind constituirea și utilizarea fondului pentru finanțarea situațiilor speciale care nu pot fi integrate în formula de finanțare a instituțiilor de învățământ superior de stat, pentru anul 2020.*

Prin urmare, chiar dacă în cuprinsul Legii Educației Naționale nr. 1/2011 există un capitol destinat finanțării instituțiilor de învățământ superior (Capitolul XII, Art. 222-226), constatăm că prevederile referitoare la finanțarea învățământului superior sunt dispersate pe tot cuprinsul Titlului III al Legii, de exemplu articolele 150, 160, 177, 193 ș.a. Pe de o parte, dispersia fundamentează diferitele modalități de finanțare utilizate. Pe de altă parte, se generează suprapuneri între acestea și dificultăți asupra înțelegerii și aplicării corespunzătoare a acestora, fapt ce facilitează finanțarea discreționară.

Nevoia identificată:

În ceea ce privește mecanismul de finanțare a învățământului superior se resimte nevoia clarificării diferitelor modalități de finanțare utilizate, astfel încât să nu existe suprapuneri între acestea, iar criteriile de acordare a finanțării să fie cuantificabile în mod transparent și să permită asigurarea respectării principiilor pe care se bazează funcționarea învățământului superior.

Schimbări preconizate:

1. Revizuirea Titlului III al Legii Educației Naționale nr. 1/2011, astfel încât să se asigure o tratare unitară, centralizată și coerentă, în cuprinsul capitolului XII, a aspectelor referitoare la finanțarea învățământului superior.
2. Elaborarea și aprobarea unei Hotărâri de Guvern prin care să se reglementeze fiecare modalitate de finanțare utilizată și precizată ca atare în Legea Educației Naționale. Acest act normativ trebuie să asigure eliminarea suprapunerilor și să stabilească convergența, complementaritatea sau, după caz, sinergia între modalitățile și instrumentele de finanțare existente. De asemenea, actul normativ trebuie să enunțe și să definească criteriile de acordare a finanțării pentru fiecare modalitate, precum și mecanismele de asigurare transparentă a alocărilor bugetare și a execuției efective a finanțărilor alocate.

2. Rolul statului în învățământul superior

Situația actuală:

Rolul statului în învățământul superior, exercitat prin Parlament, Guvern și Ministerul Educației și Cercetării, este descris în art. 216-221 ale Legii Educației Naționale nr. 1/ 2011. Conform art. 216, alin. (2), atribuțiile Ministerului Educației și Cercetării sunt:

„a) propune politicile și strategiile naționale pentru învățământul superior, ca parte a Ariei europene a învățământului superior;

b) elaborează reglementările de organizare și funcționare a sistemului de învățământ superior;

c) monitorizează și verifică direct sau prin organisme abilitate în acest sens respectarea reglementărilor privind organizarea și funcționarea învățământului superior, cercetarea universitară, managementul financiar, etica universitară și asigurarea calității în învățământul superior;

d) gestionează procesul de evaluare periodică, de clasificare a universităților și de ierarhizare a programelor de studii ale acestora;

e) controlează gestionarea RMUR;

e¹) gestionează modalitatea de utilizare a formularelor actelor de studii și a documentelor școlare, prin avizarea necesarului acestor formulare și prin comandarea în vederea tipăririi acestora, în baza înregistrărilor din RMUR, și controlează, periodic, modul de folosire a acestora de către instituțiile de învățământ superior și Academia Română;

f) organizează recunoașterea și echivalarea diplomelor și certificatelor conform normelor interne și în conformitate cu normele europene; elaborează metodologia prin care se pot recunoaște automat diplomele și certificatele obținute în universități din statele membre ale Uniunii Europene,

ale Spațiului Economic European și în Confederația Elvețiană, precum și în universități de prestigiu din alte state, pe baza unei liste aprobate și reactualizate de Ministerul Educației și Cercetării; organizează recunoașterea automată a funcțiilor didactice universitare și a calității de conducător de doctorat, conform unei metodologii proprii; încasează sume, în lei sau în valută, pentru recunoașterea și echivalarea diplomelor și certificatelor și pentru vizarea actelor de studii;

g) elaborează și propune proiectul de buget pentru învățământul superior, ca parte a bugetului educației și bugetului cercetării;

h) verifică și gestionează sistemul de indicatori statistici de referință pentru învățământul superior și bazele de date corespunzătoare pentru monitorizarea și prognozarea evoluției învățământului superior în raport cu piața muncii;

i) susține realizarea de studii și de cercetări în învățământul superior;

j) publică anual, până la data de 31 decembrie, un raport privind starea învățământului superior, în care sunt prezentate inclusiv direcțiile și prioritățile de dezvoltare a învățământului superior.”

De asemenea, activitatea Ministerului Educației și Cercetării este sprijinită de organisme consultative:

„Consiliul Național de Statistică și Prognoză a Învățământului Superior (CNSPIS), Consiliul Național de Atestare a Titlurilor, Diplomelor și Certificatelor Universitare (CNATDCU), Consiliul Național al Cercetării Științifice (CNCS), Colegiul consultativ pentru cercetare-dezvoltare și inovare (CCCDI), Consiliul Național pentru Finanțarea Învățământului Superior (CNFIS), Consiliul Național al Bibliotecilor Universitare (CNBU), Consiliul de etică și management universitar (CEMU) și Consiliul Național de Etică a Cercetării Științifice, Dezvoltării Tehnologice și Inovării (CNECSDTI). Din aceste organisme pot face parte cadre didactice și cercetători, având cel puțin titlul de conferențiar sau de cercetător științific II ori titluri echivalente obținute în străinătate, membri ai Academiei Române și ai unor instituții de cultură, precum și un membru

student în CEMU și CNCU și un student cu statut de observator în CNFIS, sau reprezentanți ai mediului de afaceri în CCCDI sau, ca observatori, în CNFIS” (art. 217, alin. (1)).

Organismele consultative îndeplinesc roluri precum:

- formularea indicatorilor pentru monitorizarea învățământului superior și prognozarea evoluției sale în raport cu dinamica pieței muncii - CNSPIS (art. 218, alin. (1));
- monitorizarea respectării aspectelor ce țin de etica universitară și soluționarea litigiilor de etică universitară - CEMU (art. 218, alin. (2));
- monitorizarea respectării aspectelor ce țin de etica domeniului CDI - CNECSDTI (art. 218, alin. (3));
- formularea standardelor minimale referitoare la conferirea titlurilor didactice din învățământul superior, a gradelor profesionale de cercetare-dezvoltare, a calității de conducător de doctorat și a atestatului de abilitare și verificarea respectării acestora – CNATDCU (art. 219, alin. (1));
- formularea metodologiei de finanțare a instituțiilor de învățământul superior și verificarea implementării acesteia – CNFIS (art. 219, alin. (2));
- formularea standardelor, criteriilor și indicatorilor de calitate pentru cercetarea științifică și verificarea respectării acestora – CNCS (art. 219, alin. (3));
- formularea strategiei de dezvoltare și coordonarea bibliotecilor instituțiilor învățământul superior – CNBU (art. 219, alin. (4)).

Totodată, „Ministerul Educației și Cercetării colaborează cu Consiliul Național al Rectorilor sau cu alte structuri asociative ale universităților, cu autorități și asociații profesionale și științifice naționale și internaționale reprezentative, federații sindicale reprezentative la nivel de sector de activitate învățământ superior și cercetare, precum și cu federații studențești legal constituite la nivel național. Reprezentanții acestor structuri sunt parteneri de dialog social” (art. 221, alin. (2)).

Pe de altă parte, aspecte precum necesitatea confirmării prin ordin de ministru a rectorilor (art. 211, alin. (1)) sau faptul că „orice facultate se înființează, se organizează sau se desființează

la propunerea și cu aprobarea senatului universitar, prin hotărâre a Guvernului privind structura instituțiilor de învățământ superior, inițiată anual de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului” (art. 132, alin. (2)) sunt considerate de către EUA ca diminuând autonomia universitară.¹

Din analiza prevederilor Legii Educației Naționale, reiese faptul că atât Ministerul Educației Naționale, cât și autoritățile și agențiile de specialitate din domeniul învățământului superior, nu dispun de mecanisme sau proceduri reziliante de ajustare la provocările care apar pe parcursul implementării strategiilor pe termen mediu și lung. Poate cel mai relevant exemplu este cel al crizei provocate de extinderea pandemiei de coronavirus (Covid-19) asupra învățământului superior. În aceeași ordine de idei, așa cum sunt formulate articolele din LEN privind rolul statului în domeniul învățământului superior, nu este clară modalitatea prin care sunt transpuse la nivel intern recomandările specifice de țară derivate din Semestrul European, precum și declarațiile și comunicările ministeriale din cadrul Conferințelor Ministeriale ale Procesului Bologna.

Nevoia identificată:

Din analizele realizate, rezultă nevoia unei delimitări mai clare a aspectelor în care Ministerul Educației și Cercetării are atribuții asupra activității instituțiilor de învățământ superior. În acest este nevoie, ca pe baza unei analize funcționale, la exercitarea atribuțiilor statului în domeniul învățământului superior, identificarea suprapunerilor de competențe între Ministerul Educației și Cercetării, organismele consultative și instituțiile publice de specialitate în domeniul învățământului superior. Este nevoie ca o asemenea evaluare să fundamenteze un nou aranjament de guvernare de sistem în domeniul învățământului superior din România. De asemenea, este nevoie să se stabilească aranjamentele de cooperare interinstituțională în vederea asigurării accesului la date administrative necesare fundamentării politicilor publice din domeniul învățământului superior.

¹ EUA, University Autonomy in Europe III. The Scorecard 2017, pp. 15-16, disponibil on-line la: <https://eua.eu/downloads/publications/university%20autonomy%20in%20europe%20iii%20the%20scorecard%202017.pdf>

În aceeași ordine de idei, se conturează nevoia ca strategiile pentru învățământ superior să prevadă mecanisme reziliente de adaptare a politicilor și programelor aferente învățământului superior în funcție de recomandările specifice de țară derivate din Semestrul European, recomandările serviciilor Comisiei Europene sau ale altor instituții și agenții ale UE, precum și declarațiile și comunicările enunțate în cadrul Conferințelor Ministeriale ale Procesului Bologna. Fundamentarea unei asemenea nevoi se identifică în cadrul condiției favorizante nr. 12 „Un cadru de politică strategic pentru sistemul de educație și formare, la toate nivelurile”, care, conform criteriului 4, prevede și revizuirea viitorului cadru strategic într-o manieră rezilientă. Din punct de vedere funcțional funcția de ajustare rezilientă trebuie să cadă în atribuțiile Ministerului Educației și Cercetării.

Schimbări necesare:

1. Realizarea unei evaluări funcționale la nivelul Ministerului Educației și Cercetării pe componenta de învățământ superior. Evaluarea ar trebui să ofere fundamentarea unui nou aranjament instituțional în domeniul exercitării rolului statului în învățământul superior prin prisma aplicării principiilor referitoare la guvernarea sistemului învățământului superior (diluarea ierarhiilor verticale, partajarea competențelor ș.a.) și în deplină consonanță cu autonomia universităților, precum și stabilirea unui mecanism de cooperare interministerială prin intermediul căruia să poată fi furnizate continuu date și informații în vederea fundamentării politicilor publice din domeniul învățământului superior;
2. Reconceptualizarea secțiunii referitoare la rolul statului în învățământul superior (art. 216-221) ale Legii Educației Naționale nr. 1/ 2011 prin prisma designului instituțional desprins în urma evaluării funcționale.
3. Transpunerea aranjamentelor modificate la nivelul legislației secundare care se referă sau are tangență cu operaționalizarea prevederilor Legii Educației Naționale privind rolul statului în învățământul superior.
4. Dezvoltarea unui mecanism de ajustare rezilientă a strategiilor pe termen mediu și lung specifice învățământului superior, astfel încât eventualele crize, sincope sau întârzieri în implementarea strategiei să fie depășite facil și să permită o redresare rapidă.

3. Conducerea instituțiilor de învățământ superior

Situația actuală:

Dintre toate structurile de conducere de la nivelul instituțiilor de învățământ superior – „a) senatul universitar și consiliul de administrație, la nivelul universității; b) consiliul facultății; c) consiliul departamentului” (art. 207 (1) din Legea Educației Naționale nr. 1/2011), senatul universitar „reprezintă comunitatea universitară și este cel mai înalt for de decizie și deliberare la nivelul universității” (art. 203 (1) din Legea Educației Naționale nr. 1/2011), având și atribuțiile de control cele mai ridicate: „senatul universitar stabilește comisii de specialitate prin care controlează activitatea conducerii executive a instituției de învățământ superior și a consiliului de administrație. Rapoartele de monitorizare și de control sunt prezentate periodic și discutate în senatul universitar, stând la baza rezoluțiilor senatului universitar” (art. 208 (3) din Legea Educației Naționale nr. 1/2011).

Asociația Europeană a Universităților (EUA), în urma derulării Programului de Evaluare instituțională în perioada 2012 - 2014, care a implicat un extins proces de evaluare a 70 de universități din România, a formulat o serie de recomandări pentru învățământul superior din România, inclusiv recomandări adresate autorităților de nivel național. În ceea ce privește conducerea instituțiilor de învățământ superior, raportul EUA a subliniat faptul că: „responsabilitățile Senatului sunt prea numeroase; această structură nu ar trebui să aibă de-a face cu toate deciziile la nivel de universitate, ci doar cu cele academice, în special cele care ating integritatea și standardele academice (...) Mandatul extins al Senatului înseamnă că această structură se ocupă și de problemele de management, chiar dacă menirea acestuia nu a fost să fie o structură cu atribuții de management”, menționând și faptul că „în general, în Europa, Senatul este

un organism consultativ, ca parte a tendinței actuale de a consolida responsabilitățile echipelor executive de conducere.”²

Nevoia identificată:

În ceea ce privește conducerea instituțiilor de învățământ superior se evidențiază următoarele nevoi:

- nevoia clarificării rolurilor și mandatelor structurilor de conducere, astfel încât atribuțiile de management să fie în sarcina conducerii executive și a consiliului de administrație;
- nevoia de a elimina suprapunerile între atribuțiile structurilor de conducere, respectiv între atribuțiile aferente funcțiilor de conducere;
- nevoia de a revizui criteriile de ocupare a funcțiilor de conducere în sensul asigurării unei conduceri apolitice și cu un nivel înalt al integrității profesionale.

Pentru a genera un cadru adecvat și sustenabil de funcționare este definitoriu ca nevoile specificate mai sus să fie abordate în urma unei analize funcționale privind aranjamentele exercitării atribuțiilor structurilor de conducere ale instituțiilor de învățământ superior.

Schimbări preconizate:

1. Întreprinderea unui exercițiu de evaluare funcțională în vederea determinării gradului de suprapunere între atribuțiile structurilor de conducere, respectiv între atribuțiile aferente funcțiilor de conducere din cadrul instituțiilor de învățământ superior.
2. Revizuirea Capitolului IX (articolele 207-214) din Legea Educației Naționale nr. 1/2011 astfel încât să se ofere o abordare unitară, comprehensivă și echilibrată asupra guvernantei instituțiilor de învățământ superior în funcție de tipul de management stabilit (antreprenorial, colegial sau mixt). Revizuirea trebuie să respecte tratarea în ansamblu și principială a aspectelor de guvernanță a instituțiilor de învățământ superior. De asemenea, revizuirea trebuie

² Andrée Sursock, „Zece priorități învățământul superior românesc”, 2014, disponibil on-line la adresa: http://pc.forhe.ro/sites/default/files/iep_ro__system_report_ro__final_2014.pdf

să întărească principiile privind integritatea, profesionalismul și meritocrația în ocuparea funcțiilor de conducere.

3. Elaborarea și aprobarea unei Hotărâri de Guvern prin care să se reglementeze aranjamentul atribuțiilor între structurile de conducere, pe de o parte, și între funcțiile de conducere ale instituțiilor de învățământ superior, pe de altă parte. Actul normativ trebuie să ofere o abordare-cadru asupra echilibrului de roluri și atribuții, să explicitizeze aranjamentele de guvernare stabilite și să asigure eliminarea suprapunerilor între structuri și funcții de conducere.

4. Recunoașterea actelor de studii

Situația actuală:

În ceea ce privește subiectul recunoașterii actelor de studii, există numeroase acte normative care reglementează acest aspect:

- art. 147 din Legea Educației Naționale nr. 1/2011, care menționează la alin. 1 și faptul că: „recunoașterea și echivalarea studiilor sau a perioadelor de studii efectuate în țară sau în străinătate se realizează pe baza unei metodologii-cadru stabilite prin ordin al ministrului educației și cercetării și a unor metodologii specifice aprobate de senatul universitar al fiecărei instituții de învățământ superior, pe baza normelor europene, ale sistemului european de acumulare și transfer al creditelor de studii, cu respectarea metodologiei-cadru”;
- Legea nr. 200/2004 privind recunoașterea diplomelor și calificărilor profesionale pentru profesiile reglementate din România, cu modificările și completările ulterioare;
- Ordinul nr. 3199/2012 pentru aprobarea Metodologiei privind eliberarea pentru profesiile nereglementate în România a adeverinței de conformitate a studiilor cu

prevederile Directivei 2005/36/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 7 septembrie 2005 privind recunoașterea calificărilor profesionale;

- Ordinul nr. 3223/2012 pentru aprobarea Metodologiei de recunoaștere a perioadelor de studii efectuate în străinătate;
- Ordinul nr. 3677/2012 privind echivalarea și recunoașterea actelor de studii obținute în străinătate care nu corespund celor 3 cicluri de studii universitare tip Bologna implementate în România;
- Ordinul nr. 5923/2016 pentru aprobarea Metodologiei privind recunoașterea diplomei de doctor și a titlului de doctor în științe sau într-un domeniu profesional, obținute în străinătate;
- Ordinul 6121/2016 privind aprobarea Metodologiei de recunoaștere a actelor de studii de nivel licență, master sau postuniversitar eliberate de instituțiile acreditate de învățământ superior din străinătate;
- Ordinul nr. 3619/2018 pentru aprobarea Metodologiei privind susținerea măsurilor compensatorii în vederea recunoașterii actelor de studii de nivel licență, master sau postuniversitar eliberate de instituții acreditate de învățământ superior din străinătate;
- Ordinul nr. 4697 din 2 august 2019 pentru aprobarea Metodologiei privind eliberarea adevărului de conformitate a studiilor universitare cu prevederile Directivei 2005/36/CE privind recunoașterea calificărilor profesionale, cu modificările ulterioare, pentru cetățenii care au studiat în România, în scopul desfășurării activității didactice la nivel de învățământ superior în străinătate;
- Ordinul nr. 3067/2020 privind aprobarea Normelor metodologice pentru vizarea actelor de studii, a anexelor la actele de studii și a documentelor școlare universitare emise de instituțiile de învățământ superior din România.

Nevoia identificată:

În ceea ce privește echivalarea și recunoașterea studiilor sau perioadelor de studii urmate în țară sau în străinătate se resimte nevoia revizuirii într-o formă mai suplă și mai clară a reglementărilor care tratează acest subiect, astfel încât să fie respectate și prevederile articolului

147 din Legea Educației Naționale nr. 1/2011, care făceau referire la necesitatea unei metodologii-cadru stabilite prin ordin al ministrului educației și cercetării.

Schimbări preconizate:

1. Revizuirea Legii Educației Naționale nr. 1/2011 astfel încât să se ofere o abordare unitară, comprehensivă și echilibrată, specifică tuturor nivelurilor de educație și formare profesională inițială, în ceea ce privește recunoașterea actelor de studii. Prevederile din lege trebuie să enunțe și definească principiile care stau la baza recunoașterii, respectiv să stabilească autoritățile care gestionează procesul de recunoaștere a actelor de studii.
2. Revizuirea Legii nr. 200/2004 privind recunoașterea diplomelor și calificărilor profesionale pentru profesiile reglementate din România și redactarea acesteia într-o versiune consolidată.
3. Armonizarea într-un pachet metodologic unitar a tuturor actelor normative aprobate prin Ordin de ministru care reglementează recunoașterea actelor de studii și abrogarea actelor normative precedente.

5. Utilizarea ECTS

Situația actuală:

În scopul corelării sistemului de învățământ superior din România cu celelalte sisteme europene de învățământ în ceea ce privește recunoașterea diplomelor și mobilitatea studenților și absolvenților, „aplicarea în toate universitățile a Sistemului european de credite de studiu transferabile (ECTS) este obligatorie”, conform art. 15, alin. (1) al *Legii nr. 288/2004 privind organizarea studiilor universitare*.

După cum prevede Legea Educației Naționale nr. 1/ 2011, la art. 148, alin. (1):

„Programele de studii universitare planifică și organizează volumul de muncă specific activităților de predare, învățare, aplicare practică și examinare în concordanță cu ECTS/SECT, exprimându-l în termenii creditelor de studii transferabile. Un credit de studiu transferabil constă

în cantitatea de muncă intelectuală dirijată și independentă necesară pentru finalizarea individuală de către student a unei unități componente a unui curs din cadrul unui program de studii universitare, completată cu validarea rezultatelor învățării.”

Există mai multe suprapuneri pe tema creditelor de studii între Legea nr. 288/2004 privind organizarea studiilor universitare și Legea Educației Naționale nr. 1/ 2011, spre exemplu referitoare la definiția creditului de studii sau la numărul de credite studii necesar a fi obținute într-un an de studiu, în funcție de ciclul de studii.

În ceea ce privește recunoașterea și echivalarea studiilor/ perioadelor de studii efectuate în țară sau în străinătate, acest lucru „se realizează pe baza unei metodologii-cadru stabilite prin ordin al ministrului educației și cercetării și a unor metodologii specifice aprobate de senatul universitar al fiecărei instituții de învățământ superior, pe baza normelor europene, ale sistemului european de acumulare și transfer al creditelor de studii, cu respectarea metodologiei-cadru” (art. 147, alin. (1)). Pe de altă parte, potrivit art. 203, alin (9), „studenții pot participa la acțiuni de voluntariat, pentru care pot primi un număr de credite de studii transferabile, în condițiile stabilite de Carta universitară.” Această prevedere nu este operaționalizată la nivelul instituțiilor de învățământ superior, astfel că studenții nu pot beneficia de recunoașterea perioadelor alocate activităților de voluntariat.

Nevoia identificată:

Din analizele realizate, rezultă nevoia consolidării informațiilor care se suprapun între Legea nr. 288/2004 privind organizarea studiilor universitare și Legea Educației Naționale nr. 1/ 2011 într-un singur act normativ. De asemenea, utilizarea sistemului ECTS ar putea fi sporită prin diversificarea activităților informale și nonformale prin care se pot obține credite ECTS.

Schimbări necesare:

1. Sistematizarea și încorporarea prevederilor Legii nr. 288/2004 privind organizarea studiilor universitare în cuprinsul Capitolului III „Organizarea studiilor universitare” din Legea Educației Naționale nr. 1/ 2011, prin eliminarea suprapunerilor și prin abrogarea primei Legi.

2. Elaborarea unei metodologii cadru, adoptată prin Ordin de Ministru, privind recunoașterea și validarea volumului de muncă specific activităților de învățare, informare, aplicare practică și experimentare în cadrul activităților informale și nonformale, inclusiv cele de voluntariat.

6. Asigurarea calității în învățământul superior și în cercetarea științifică

Situația actuală:

Acest aspect este reglementat prin art. 192 - 197 din Legea Educației Naționale nr. 1/ 2011, dar și printr-o serie de alte acte normative – ordonanțe de urgență, legi, hotărâri de guvern, ordine de ministru (a se vedea Anexa 1a). De asemenea, la nivelul Agenției Române de Asigurare a Calității în Învățământul Superior, există o serie de metodologii și ghiduri, standarde și proceduri în baza cărora sunt realizate evaluările instituționale și ale programelor de studii.

Unele aspecte ce țin de asigurarea calității prevăzute de Legea Educației Naționale nr. 1/ 2011 precum elaborarea unei metodologii-cadru de evaluare și clasificare a departamentelor din cadrul universităților pe 5 niveluri de performanță în cercetare (art. 195, alin (1)) sau elaborarea metodologiei de înființare a Institutului de Studii și Cercetări Avansate din România, al cărui scop ar fi „susținerea elitelor științifice românești din țară și din diaspora” (art. 196) încă nu au fost operaționalizate, în timp ce altele, precum evaluarea periodică a școlilor doctorale (art. 158, alin. (4³)), sunt în proces de operaționalizare (a se vedea *Ordinul nr. 3200/2020 privind aprobarea Metodologiei de evaluare a studiilor universitare de doctorat și a sistemelor de criterii, standarde și indicatori de performanță utilizați în evaluare*).

Nevoia identificată:

Din analizele realizate, rezultă nevoia sistematizării legislației, dat fiind numărul ridicat de acte normative și ghiduri care vizează asigurarea calității. Clarificarea legislativă trebuie să vizeze

pe lângă sistematizarea actelor normative care reglementează regimul asigurării calității învățământului superior, și specificarea caracterului aspectelor normative statuate, în special care sunt prevederile obligatorii și care sunt prevederile de îndrumare. De asemenea, este nevoie să se actualizeze abordările și instrumentele specifice evaluării periodice a instituțiilor de învățământ superior.

Schimbări necesare:

1. Realizarea unei evaluări funcționale privind sistemul național de asigurare a calității în domeniul învățământului superior. Evaluarea ar trebui să pună accentul pe eficiența, eficacitatea și gradul de adecvare a actualului cadru instituțional și normativ de asigurare a calității în învățământul superior. De asemenea, evaluarea ar trebui să scoată în evidență suprapunerile și aspectele redundante din legislația și procedurile referitoare la asigurarea calității.
2. Actualizarea legislației primare în domeniul asigurării calității (*Ordonanța de urgență nr. 75/2005 privind asigurarea calității în educație* și art. 192 - 197 din Legea Educației Naționale nr. 1/ 2011) prin eliminarea suprapunerilor, redundanțelor și actualizarea prevederilor normative din legislația secundară.
3. Actualizarea metodologiilor privind asigurarea calității în învățământul superior și încorporarea acestora într-un set unitar. Acesta ar trebui să fie elaborat sub forma unui compendiu electronic, care să poată fi parcurs facil și intuitiv.

7. Bibliotecile universitare și Consiliul Național al Bibliotecilor Universitare (CNBU)

Situația actuală:

Conform art. 18 din Legea bibliotecilor nr. 334/2002, există două tipuri de biblioteci universitare:

„a) bibliotecile centrale universitare, care sunt biblioteci de drept public, de importanță națională, cu personalitate juridică, subordonate Ministerului Educației și Cercetării, finanțate de către acesta;

b) bibliotecile instituțiilor de învățământ superior de stat sau privat, care sunt subordonate senatelor acestor instituții și finanțate din bugetul acestora.”

Sistemul bibliotecilor din învățământul superior este coordonat de Consiliul Național al Bibliotecilor Universitare (CNBU), organism consultativ al Ministerului Educației și Cercetării, care răspunde și de evaluarea periodică și elaborarea strategiei de dezvoltare a sistemului (art. 219, alin. (4) din Legea Educației Naționale nr. 1/ 2011). Deși conform art. 217, alin. (3) este necesar un ordin de ministru privind înființarea, organizarea și funcționarea CNBU, acesta nu a fost publicat.

Prevederi care vizează bibliotecile din învățământul superior sunt cuprinse într-o serie de acte normative, făcând destul de dificilă urmărirea acestora (a se vedea Anexa 1b). Din analiza legislativă rezultă faptul că s-a instituționalizat un cadru discriminatoriu de funcționare a bibliotecilor instituțiilor de învățământ superior în raport cu bibliotecile centrale universitare (a se vedea Legea 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, precum și cadrul normativ privind finanțarea bibliotecilor).

De asemenea, prevederea Legii tinerilor nr. 350/2006 conform căreia „Tinerii beneficiază de acces gratuit la fondul de carte și la sursele de informare administrate de bibliotecile publice” nu a fost aplicată la nivelul bibliotecilor de drept public din învățământul superior.

Nevoia identificată:

Din analizele realizate, rezultă nevoia sistematizării legislației privind bibliotecile universitare, dat fiind numărul ridicat de acte normative și ghiduri care au implicații și asupra bibliotecilor universitare. De asemenea, în vederea unei reglementări unitare este nevoie să fie

eliminate situațiile discriminatorii aplicate bibliotecilor instituțiilor de învățământ superior în raport cu bibliotecile centrale universitare.

Schimbări necesare:

1. Sistematizarea legislației referitoare la funcționarea bibliotecilor universitare prin clarificarea prevederilor care fac obiectul legislației primare, celei secundare și, după caz, celei terțiare. În urma procesului de sistematizare ar trebui să rezulte un cadru normativ unitar aplicabil tuturor bibliotecilor universitare, precum și prevederile, respectiv actele normative propuse spre abrogare.
2. Încorporarea în Legea Educației Naționale nr. 1/ 2011, în capitolul VIII „Activitatea de cercetare și creație universitară”, a unor articole privind explicitarea statutului bibliotecilor universitare în cadrul sistemului de învățământ superior.
3. Emiterea unui Ordin de ministru privind Consiliul Național al Bibliotecilor Universitare, conform prevederilor art. 219, alin. (4) din Legea Educației Naționale nr. 1/ 2011.
4. Elaborarea unei Hotărâri de Guvern privind organizarea și funcționarea bibliotecilor universitare și a metodologiei de evaluare periodică și elaborare a strategiei de dezvoltare a sistemului bibliotecilor universitare.

8. Bursele pentru sprijinirea românilor de pretutindeni

Situația actuală:

Există o serie de acte normative referitoare la subiectul burselor pentru sprijinirea românilor de pretutindeni (a se vedea Anexa 1c). Unul dintre drepturile românilor de pretutindeni, conform *Legii nr. 299/2007 privind sprijinul acordat românilor de pretutindeni*, art. 5, alin. (1), litera c), este acela „de a solicita și de a obține burse de studiu în România, în străinătate și în țările de reședință, la orice nivel și formă de învățământ, în vederea aprofundării cunoștințelor de limbă română și pentru afirmarea identității culturale, științifice, etnice și religioase românești”. Români

de pretutindenii care urmează programe de studii la instituții de învățământ superior de stat din România pot beneficia de burse de sprijin în conformitate cu metodologiile stabilite prin ordin comun emis de ministrul educației, ministrul pentru românii de pretutindenii și ministrul afacerilor externe, după cum stabilește Legea Educației Naționale nr. 1/ 2011 la art. 224, alin. (1).

Se pot remarca anumite discrepanțe între metodologia utilizată în prezent, aprobată prin *Ordinul 3900/A10/2046/C/129/2017 din 16 mai 2017*, și unele acte normative mai vechi pe această temă rămase încă în vigoare, spre exemplu *Hotărârea nr. 689/1994 privind acordarea unor burse de studii, doctorat și specializare, a altor forme de sprijin pentru tineri de origine etnică română sau pentru cetățenii români cu domiciliul în străinătate*, conform căreia bursele se acordă „cu prioritate, celor care solicită să studieze în următoarele domenii: filologie, pedagogie, ecologie, filozofie, istorie, economie, drept, artă, teologie”. De asemenea, conform Hotărârii nr. 689/1994, „selecția candidaților pentru studii se realizează, în comun, de către Ministerul Afacerilor Externe și Ministerul Învățământului, pe baza unor criterii de selecție elaborate de acestea” (art. 11). Aceste prevederi nu mai sunt de actualitate, modalitatea de realizare a admiterii fiind diferită în prezent, conform metodologiei, admiterea fiind realizată direct de către instituțiile de învățământ superior și fără a se acorda prioritate anumitor domenii de studii. O altă prevedere desuetă a Hotărârii nr. 689/1994 este cea conform căreia „cetățenii de origine etnică română sau români cu domiciliul în străinătate, înscriși la studii pe cont propriu valutar în România și care nu au susținut examenul de admitere, pot beneficia de reducerea cu 1/3 a taxelor de școlarizare” (art. 17), aceasta neregăsindu-se și în *Ordinul nr. 4294/2017 privind aprobarea procedurii de școlarizare a românilor de pretutindenii în învățământul preuniversitar și superior de stat și particular acreditat din România, pe locuri de studii cu taxă în lei, începând cu anul școlar/universitar 2017 - 2018*

O altă discrepanță se observă între Hotărârea nr. 689/1994 și *Hotărârea nr. 844/2008 privind stabilirea cuantumului bursei pentru elevii, studenții, masteranzii, doctoranzii, medicii aflați la specializare și cursanții aflați la stagii de specializare/perfecționare postuniversitară din Republica Moldova, Ucraina, pentru cei de origine etnică română din afara granițelor țării, pentru cetățenii români cu domiciliul în străinătate, precum și pentru cetățenii străini, bursieri ai*

statului român, care studiază în instituții și unități de învățământ de stat din România, prima stabilind cuantumul burselor în lei, iar cea de-a doua în euro.

Nevoia identificată:

Din analizele realizate, rezultă nevoia sistematizării legislației privind formele de sprijin acordate românilor de pretutindeni care doresc să studieze în România, date fiind inadvertențele identificabile între acte normative mai vechi și cele de dată mai recentă care privesc acest subiect. De asemenea, este nevoie ca această sistematizare să asigure cuprinderea tuturor categoriilor de potențiali beneficiari cuprinși sub sintagma „români de pretutindeni”.

Schimbări necesare:

1. Sistematizarea legislației și actualizarea prevederilor referitoare la sprijinul acordat românilor de pretutindeni prin elaborarea unui Hotărâri de guvern care să reglementez unitar admiterea, școlarizarea și acordarea facilităților de studiu pentru această categorie de beneficiari. Noul cadru normativ ar trebui să prevadă o serie de condiții referitoare la sprijinul acordat, precum și o serie de stimulente în cazul demonstrării performanței.
2. Operarea cu definiția *in extenso* a românilor de pretutindeni, în conformitate cu prevederile Legii nr. 299/2007, republicată, cu modificările și completările ulterioare, astfel încât aceasta să cuprindă toate categoriile menționate.
3. Abrogarea legislației desuete și care este în contradicție cu metodologia curentă

Bibliografie

Academia Română, Analiză comparativă, la nivel european, privind instrumentele de monitorizare a absolvenților pe piața muncii, Proiectul „Dezvoltarea capacității Ministerului Educației Naționale de monitorizare și prognoză a evoluției învățământului superior în raport cu piața muncii”, SIPOCA 3, <https://acad.ro/proiecteFSE/LUCRARI-SIPOCA3/R1/>

Aerden, A., 2014, „Joint programme checklist: inspired by quality assurance”, European Consortium for Accreditation, http://ecahe.eu/w/images/d/dd/Joint_Programme_Checklist_-_inspired_by_quality_assurance.pdf

ANOSR, 2019, „Recomandările studenților privind noul cadru legislativ din sfera învățământului superior. Perspectiva ANOSR”, p.12, https://www.anosr.ro/wp-content/uploads/2019/03/Recomand%C4%83ri_cadru_legislativ_%C3%8ES_ANOSR_2019.pdf

Bunescu, L., Olah, R., Tudor, I., „Analiza cadrului legislativ în domeniul învățământului universitar – draft – varianta 22 aprilie 2020”

Comisia Europeană, Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor privind o nouă agendă a UE pentru învățământul superior [COM(2017) 247 final, 30.5.2017], <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017DC0247&from=EN>

Comunicatul Conferinței Ministeriale de la Erevan din 2015, disponibil on-line la adresa: <http://oldsite.edu.ro/index.php/pressrel/22857>

Concluziile Consiliului European din 14 decembrie 2017

ENQA, European Approach for Quality Assurance of Joint Programmes, https://enqa.eu/wp-content/uploads/2015/06/European-Approach-QA-of-Joint-Programmes_Yerevan-2015.pdf

EUA, University Autonomy in Europe III. The Scorecard 2017, disponibil on-line la: <https://eua.eu/downloads/publications/university%20autonomy%20in%20europe%20iii%20the%20scorecard%202017.pdf>

Euridice, Calitatea învățământului superior și corelarea cu piața muncii 2019, file:///C:/Users/Nick/Downloads/eurydice_-_pnational_reforms_in_higher_educationp_-_2019-12-24.pdf

Hotărârea de Guvern nr. 689 din 7 octombrie 1994 privind acordarea unor burse de studii, doctorat și specializare, a altor forme de sprijin pentru tineri de origine etnică română sau pentru cetățenii români cu domiciliul în străinătate

Hotărârea nr. 1424/2006 pentru aprobarea metodologiei-cadru de organizare a programelor de studii integrate, oferite de două sau mai multe universități, care conduc la obținerea de diplome comune

Hotărârea nr. 326/2019 privind aprobarea Nomenclatorului domeniilor și al specializărilor/programelor de studii universitare și a structurii instituțiilor de învățământ superior pentru anul universitar 2019-2020

Hotărârea nr. 681 din 29 iunie 2011 privind aprobarea Codului studiilor universitare de doctorat

Hotărârea nr. 689/1994 privind acordarea unor burse de studii, doctorat și specializare, a altor forme de sprijin pentru tineri de origine etnică română sau pentru cetățenii români cu domiciliul în străinătate

Hotărârea nr. 844/2008 privind stabilirea cuantumului bursei pentru elevii, studenții, masteranzii, doctoranzii, medicii aflați la specializare și cursanții aflați la stagii de specializare/perfecționare postuniversitară din Republica Moldova, Ucraina, pentru cei de origine

etnică română din afara granițelor țării, pentru cetățenii români cu domiciliul în străinătate, precum și pentru cetățenii străini, bursieri ai statului român, care studiază în instituții și unități de învățământ de stat din România

Hotărârea nr. 915 din 14 decembrie 2017 privind modificarea anexei la Hotărârea Guvernului nr. 1418/2006 pentru aprobarea Metodologie de evaluare externă, a standardelor, a standardelor de referință și a listei indicatorilor de performanță a Agenției Române de Asigurare a Calității în Învățământul Superior

Legea bibliotecilor nr. 334/2002

Legea Educației Naționale nr. 1/2011

Legea nr. 102/2016 privind incubatoarele de afaceri

Legea nr. 200/2004 privind recunoașterea diplomelor și calificărilor profesionale pentru profesiile reglementate din România, cu modificările și completările ulterioare

Legea nr. 206/2004 privind buna conduită în cercetarea științifică, dezvoltarea tehnologică și inovare

Legea nr. 269/2004 privind acordarea unui ajutor financiar în vederea stimulării achiziționării de calculatoare

Legea nr. 288/2004 privind organizarea studiilor universitare

Legea nr. 299/2007 privind sprijinul acordat românilor de pretutindeni, modificată prin Legea nr. 122/2018 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 85/2017

Legea nr. 319/2003 privind Statutul personalului de cercetare-dezvoltare

Legea tinerilor nr. 350/2006

Memorandumul cu Tema: Stadiul măsurilor necesare îndeplinirii condițiilor favorizante 2021-2027, adoptat în ședința de guvern din 26 martie 2020

Memorandumul privind instituirea Registrului Unic al Transparenței Intereselor, aprobat de Guvernul României la 29 septembrie 2016, <https://www.gov.ro/ro/guvernul/sedinte-guvern/memorandum-cu-tema-instituirea-registrului-unic-al-transparentei-intereselor-ruti>

OECD (2015), Frascati Manual 2015: Guidelines for Collecting and Reporting Data on Research and Experimental Development, The Measurement of Scientific, Technological and Innovation Activities, OECD Publishing, Paris

Ordinul 3132/2020 privind constituirea și utilizarea fondului pentru finanțarea situațiilor speciale care nu pot fi integrate în formula de finanțare a instituțiilor de învățământ superior de stat, pentru anul 2020

Ordinul 3900/A10/2046/C/129/2017 din 16 mai 2017 privind aprobarea Metodologiei de școlarizare a românilor de pretutindeni în învățământul preuniversitar de stat din România, pe locuri de studii fără plata taxelor de școlarizare, dar cu bursă, respectiv fără plata taxelor de școlarizare, dar fără bursă începând cu anul școlar 2017 - 2018 și a Metodologiei de școlarizare a românilor de pretutindeni în învățământul superior de stat din România, pe locuri de studii fără plata taxelor de școlarizare, dar cu bursă, respectiv fără plata taxelor de școlarizare, dar fără bursă începând cu anul universitar 2017 - 2018

Ordinul nr. 3067/2020 privind aprobarea Normelor metodologice pentru vizarea actelor de studii, a anexelor la actele de studii și a documentelor școlare universitare emise de instituțiile de învățământ superior din România

Ordinul nr. 3128/2019 privind aprobarea Metodologiei de alocare a fondurilor bugetare pentru finanțarea de bază și finanțarea suplimentară a instituțiilor de învățământ superior de stat din România, pentru anul 2019

Ordinul nr. 3131/2018 privind includerea în planurile de învățământ, pentru toate programele de studii universitare organizate în instituțiile de învățământ superior din sistemul național de învățământ, a cursurilor de etică și integritate academică

Ordinul nr. 3199/2012 pentru aprobarea Metodologiei privind eliberarea pentru profesiile nereglementate în România a adeverinței de conformitate a studiilor cu prevederile Directivei 2005/36/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 7 septembrie 2005 privind recunoașterea calificărilor profesionale

Ordinul nr. 3200/2020 privind aprobarea Metodologiei de evaluare a studiilor universitare de doctorat și a sistemelor de criterii, standarde și indicatori de performanță utilizați în evaluare

Ordinul nr. 3223/2012 pentru aprobarea Metodologiei de recunoaștere a perioadelor de studii efectuate în străinătate

Ordinul nr. 3236/2017 privind aprobarea Metodologiei de primire la studii și școlarizare a cetățenilor străini pe locuri fără plata taxelor de școlarizare și cu bursă și pe locuri fără plata taxelor de școlarizare, dar fără bursă, în instituțiile de învățământ superior de stat acreditate

Ordinul nr. 3262/2017 privind organizarea și funcționarea de societăți antreprenoriale studențești în sistemul de învățământ superior din România

Ordinul nr. 3473/2017 privind aprobarea Metodologiei de primire la studii și școlarizare a cetățenilor străini începând cu anul școlar/universitar 2017-2018

Ordinul nr. 3485/2016 privind lista programelor recunoscute de Consiliul Național de Atestare a Titlurilor, Diplomelor și Certificatelor Universitare și utilizate la nivelul instituțiilor de învățământ superior organizatoare de studii universitare de doctorat și al Academiei Române, în vederea stabilirii gradului de similitudine pentru lucrările științifice

Ordinul nr. 3619/2018 pentru aprobarea Metodologiei privind susținerea măsurilor compensatorii în vederea recunoașterii actelor de studii de nivel licență, master sau postuniversitar eliberate de instituții acreditate de învățământ superior din străinătate

Ordinul nr. 3677/2012 privind echivalarea și recunoașterea actelor de studii obținute în străinătate care nu corespund celor 3 cicluri de studii universitare tip Bologna implementate în România

Ordinul nr. 3855/2016 privind aprobarea Metodologiei de primire la studii și școlarizare a cetățenilor străini în unitățile de învățământ preuniversitar/instituțiile de învățământ superior de stat și particular acreditate, în anul școlar/universitar 2016-2017

Ordinul nr. 4294/2017 privind aprobarea procedurii de școlarizare a românilor de pretutindeni în învățământul preuniversitar și superior de stat și particular acreditat din România, pe locuri de studii cu taxă în lei, începând cu anul școlar/universitar 2017 - 2018

Ordinul nr. 4492/2005 privind promovarea eticii profesionale în universități

Ordinul nr. 4697 din 2 august 2019 pentru aprobarea Metodologiei privind eliberarea adeverinței de conformitate a studiilor universitare cu prevederile Directivei 2005/36/CE privind recunoașterea calificărilor profesionale, cu modificările ulterioare, pentru cetățenii care au studiat în România, în scopul desfășurării activității didactice la nivel de învățământ superior în străinătate

Ordinul nr. 5115/2019 privind aprobarea Procedurii pentru reglementarea modului de avizare a închirierii bunurilor imobile, temporar disponibile, aflate în proprietatea publică a statului și administrarea Ministerului Educației Naționale, în vederea aprobării închirierii acestor bunuri prin hotărâre a Guvernului

Ordinul nr. 5923/2016 pentru aprobarea Metodologiei privind recunoașterea diplomei de doctor și a titlului de doctor în științe sau într-un domeniu profesional, obținute în străinătate

Ordinul nr. 6000/2012 privind aprobarea Metodologiei pentru primirea la studii și școlarizarea cetățenilor străini din state terțe UE în învățământul de stat și particular acreditat din România, cu modificările ulterioare

Ordinul nr. 6121/2016 privind aprobarea Metodologiei de recunoaștere a actelor de studii de nivel licență, master sau postuniversitar eliberate de instituțiile acreditate de învățământ superior din străinătate

Ordinul nr. 6129 /2016 privind aprobarea standardelor minimale necesare și obligatorii pentru conferirea titlurilor didactice din învățământul superior, a gradelor profesionale de cercetare-dezvoltare, a calității de conducător de doctorat și a atestatului de abilitare

Ordinului nr. 650/2014 pentru aprobarea Metodologiei-cadru privind organizarea și funcționarea centrelor de consiliere și orientare în carieră în sistemul de învățământ superior din România

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 75/2005 privind asigurarea calității educației, aprobată prin Legea 87/2006

Ordonanța nr. 9/2018 privind modificarea și completarea unor acte normative în domeniul educației

Strategia Guvernului României de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității rome pentru perioada 2015-2020, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 18/ 2015

Strategia națională de învățare pe tot parcursul vieții 2015-2020

Strategia Națională privind Agenda Digitală pentru România 2020

Sursock, Andrée, 2014, „Zece priorități învățământul superior românesc”, http://pc.forhe.ro/sites/default/files/iep_ro_system_report_ro_final_2014.pdf

Anexa 1a – acte normative ce vizează asigurarea calității în învățământul Superior

Hotărârea 915/2017 privind modificarea anexei la Hotărârea Guvernului nr. 1418/2006 pentru aprobarea Metodologiei de evaluare externă, a standardelor, a standardelor de referință și a listei indicatorilor de performanță a Agenției Române de Asigurare a Calității în Învățământul Superior

Hotărârea nr. 789/2011 privind aprobarea Metodologiei de evaluare în scopul clasificării universităților și ierarhizării programelor de studii

Legea educației naționale, nr. 1/2011

Ordinul 3353/2018 privind aprobarea de noi domenii în cadrul școlilor doctorale organizate în instituțiile organizatoare de studii universitare de doctorat acreditate

Ordinul 4945/2012 privind domeniile și programele de studii universitare de masterat evaluate de Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Superior organizate în cadrul instituțiilor de învățământ superior; modificat de Ordinul nr. 5823/2012

Ordinul nr. 146/2014 privind aprobarea Procedurii specifice de evaluare externă periodică a domeniilor de studii universitare de master acreditate

Ordinul nr. 3200/2020 privind aprobarea Metodologiei de evaluare a studiilor universitare de doctorat și a sistemelor de criterii, standarde și indicatori de performanță utilizați în evaluare

Ordinul nr. 5751/2015 privind publicarea Procedurii de selectare, prin concurs, a membrilor Consiliului Agenției Române de Asigurare a Calității în Învățământul Superior

Ordinul nr. 6154/2016 privind aprobarea Metodologiei de reglementare a activităților desfășurate de către agențiile de asigurare a calității din străinătate, înregistrate în Registrul European pentru Asigurarea Calității în Învățământul Superior (EQAR), pe teritoriul României

Ordinul privind modificarea ordinului ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului 4072/2011 pentru aprobarea procedurii de colectare a datelor și informațiilor în vederea evaluării

universităților și programelor de studii cu scopul clasificării universităților și ierarhizării programelor de studii, modificat prin Ordinul nr. 4174/2011

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 75/2005 privind asigurarea calității educației, aprobată prin Legea 87/2006

Anexa 1b – acte normative ce vizează bibliotecile universitare

Hotărârea nr. 1.546/2003 a Guvernului României pentru aprobarea Normelor de conservare și restaurare a bunurilor culturale mobile clasate

Legea 182/2000 pentru protejarea patrimoniului cultural national

Legea 186/2003 pentru sustinerea si promovarea culturii scrise

Legea bibliotecilor nr. 334/2002, republicata, cu modificarile si completarile ulterioare

Legea educației nationale, nr. 1/2011

Legea nr. 111/1995 privind Depozitul legal de documente(republicată)

Legea nr. 205/2001 pentru aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 84/1998 privind constituirea Fondului de susținere a bibliotecilor din învățământ

Legea nr. 53/2003, Codul muncii, republicată

Ordinul MEC nr. 2338/2004 privind aprobarea Regulamentului pentru împrumut interbibliotecar.

Ordinul MEC nr. 3944/2003 privind Regulamentul cadru de funcționare a bibliotecilor universitare din sistemul național

Ordinul MEC nr. 4626/2005 privind aprobarea Metodologiei de recuperare a documentelor pierdute, distruse ori deteriorate și de taxare a serviciilor și a nerespectării termenelor de restituire a publicațiilor împrumutate din bibliotecile cuprinse în rețeaua învățământului, precum și a Precizărilor privind calculul valoric al acestor documente

Ordinul MECT nr. 3039/2004 privind aprobarea Normelor de încadrare cu personal de specialitate a bibliotecilor universitare

Ordinul nr. 2062/2000 pentru aprobarea normelor metodologice privind evidența, gestionarea și inventarierea documentelor specifice bibliotecilor publice

Anexa 1c – acte normative ce vizează bursele pentru sprijinirea românilor de pretutindeni

Hotărârea nr. 405/2017 privind aprobarea Strategiei naționale pentru românii de pretutindeni pentru perioada 2017-2021

Hotărârea nr. 689/1994 privind acordarea unor burse de studii, doctorat și specializare, a altor forme de sprijin pentru tineri de origine etnică română sau pentru cetățenii români cu domiciliul în străinătate

Hotărârea nr. 844/2008 privind stabilirea cuantumului bursei pentru elevii, studenții, masteranzii, doctoranzii, medicii aflați la specializare și cursanții aflați la stagii de specializare/perfecționare postuniversitară din Republica Moldova, Ucraina, pentru cei de origine etnică română din afara granițelor țării, pentru cetățenii români cu domiciliul în străinătate, precum și pentru cetățenii străini, bursieri ai statului român, care studiază în instituții și unități de învățământ de stat din România

Legea Educației Naționale nr. 1/2011

Legea nr. 299/2007 privind sprijinul acordat românilor de pretutindeni, modificată prin Legea nr. 122/2018 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 85/2017

Ordinul 3900/A10/2046/C/129/2017 din 16 mai 2017 privind aprobarea Metodologiei de școlarizare a românilor de pretutindeni în învățământul preuniversitar de stat din România, pe locuri de studii fără plata taxelor de școlarizare, dar cu bursă, respectiv fără plata taxelor de școlarizare, dar fără bursă începând cu anul școlar 2017 - 2018 și a Metodologiei de școlarizare a românilor de pretutindeni în învățământul superior de stat din România, pe locuri de studii fără plata taxelor de școlarizare, dar cu bursă, respectiv fără plata taxelor de școlarizare, dar fără bursă începând cu anul universitar 2017 - 2018

Ordinul nr. 4294/2017 privind aprobarea procedurii de școlarizare a românilor de pretutindeni în învățământul preuniversitar și superior de stat și particular acreditat din România, pe locuri de studii cu taxă în lei, începând cu anul școlar/universitar 2017 - 2018